

ATLYDYS: PRIEŠ IR UŽ

Kam didesnis pavojus: Amerikai ar Sovietijai?

Iš tradicijos kiekvieną santykių pagerėjimą tarp JAV ir Sovietų Sąjungos laikome bent klaida, jei ne nusikaltimu. Argumentų už tokią pažiūrą nesunku rasti. Už tai kalba mūsų istorija: juk turėjome nepuolimo sutartį su Maskva, bet ar ji sukludė mūsų įjungimui į Sovietų Sąjungą? Ir dabartinė 'detente' teesanti apgaulė, siekianti palaužti pasipriešinimą ateisiančiai agre-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

sijai. Pagaliau, jei Maskva iš tikro nori taikos, kam ji vis dar ginkluojasi?

Turbūt niekas negalėtų paneigti, kad Maskva iš tikro siekia dabartinio atlydžio savo naudai. Jai reikalinga Vakarų pasaulio techni-

nė pagalba sunkiom ūkinėm problemom išspręsti.

To reikalauja ir tikra ar tik išpūsta Kinijos grėsmė. Kai su tom problemom bus susitvarkyta, Maskva vėl parodys savo tikrą veidą. Gali būti. Bet gal ir ne.

Faktinai Maskva, leisdamasi į atlydžio žaidimą, rizikuoja daugiau negu JAV. Įtampa jai reikalinga savo piliečių ir pavaldinių spaudimui. Tik ta įtampa pateisina milžiniškos armijos laikymą Rytų Europoje. Juk sunku patikėti, kad sovietai rimtai manytų, jog amerikiečiai ar palaida NATO košė jiems iš tikro sudarytų kokią grėsmę. Tikrą pavojų jai sudaro tik pavergtųjų tautų noras atsikratyti Maskvos jungo. Ir kai sykį ji tai pripažintų oficialiai, jie neturėtų jokio pasiteisinimo. Valdyti, tiesa, gali ir be pasiteisinimo, tačiau neilgai.

Palyginti dar mažo mąsto dabartinis atlydis jau leidžia pakelti galvą pačios Rusijos 'klaidatikiams'. Likimo ironija norėjo, kad jie galvą pakėlė iš dalies prieš atlydį ir 'bendravinimą', išpėdami apie savo valdžios nepatikimumą. Bet iš kitos pusės imant, jų balsas būtų nuslopintas, jei nebūtų to atlydžio.

Tik dabartinio atlydžio dėka mes išgirdom pačią geriausią naujieną nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos. O ji yra, kad galvojančiuose rusų sluoksniuose jokios simpatijos neturi kitų tautų pavergimo ir išnaudojimo noras. Dėl to sutinka ir Solženicinas ir Saharovas, nors daugelyje atvejų jų nuomonės bei pažiūros skiriasi. Tiesa, jų idėjos ir ateities vaizdas nėra kilęs iš plačių diskusijų tuo klausimu, tai greičiau asmeninės slaptos vizijos, tačiau jos remiasi visiemis žinomais faktais ir todėl gali būti priimtinos ir milijonams.

Ir Solženicinas ir Saharovas, kurių žodžio klausoma namie ir Vakaruose, mano, kad Rusijai reikia atsikratyti ir marksizmo ir imperikalizmo. Jie abu savo vizijos mato Rusiją kaip grynai tautinę valstybę: Solženicinas – tvarkoma autokratiniai, Saharovas – demokratiškai. Saharovas nesutinka su Solženicinu, kad Rusijai grėsina Kinija. Ta 'grėsmė' esanti reikalinga tik režimo ir įtampos pateisinimui.

Saharovas taip pat mano, kad Solženicinas iš viso pervertino ideologijos reikšmę. Dabartinis režimas, kaip ir Stalino, ideologija naudoja tik kaip propagandinę priemonę savo veiksmams pateisinti. Saharovas, tarp kitko, palankiau žiūri į Vakarų idėjas, kurias gali būti įgyvendintos Rusijoje, tuo tarpu kai Solženicinas marksizmą vadina 'tamsiu visai nerusišku sukūriu, atkeliavusiu iš Vakarų'.

Sunku dar pasakyti kokios įtakos turės tokios idėjos ateities sovietų ir Rusijos politikai, tačiau be atlydžio iki šios dienos nežinotumėm, kad tokių idėjų iš viso esama. Todėl 'atlydį' verta sekti atvirom akim. Net ir visokių šaltų bei karštų karo mėgėjai galėtų atsiminti, kad atlydis veda į tylą prieš audrą. Nūdieniu atveju – vėliau.

NAUJI LAIKAI -- SENI

TIKSLAI RIMAS DAIGŪNAS

Pasaulinės politikos koordinatėse sovietinė militarinė politika atrodo kaip lūžtinė linija. Nenuostabu! Sovietai moka savo politikos siekius pridengti nuo smalsių akių. Gausiems užsienio specialistams, krenologams, Kremliaus koma apdumti akis. Ir kada iš potos dūminės uždangos, vargais negalais, pasimato neauktas sovietinių šachmatų žaidimas, pasaulis išgyvena staigmenos išpūdžius.

Visai jau slaptai Kremliaus pasirengimus tokiomis staigmenoms stebi ir studijuoja CIA. Bet, pasirodo, anglų žvalgyba arčiau priselina prie kremlinių staigmenų virtuvės. Specialus dalinys, MI-6, turi rūpestingai paruošus stebėtojus.

Šiuo momentu Sovietų ir Kinijos santykiai sudaro platų ir sunkų stebėjimo lauką. Milžiniško ilgio bendroji politškai labai nesugyvenančių supervalstybių siena, neturi precedento istorijoje. Dar niekad nebuvo militarinėje pasaulio patirtyje sukoncentruota tiek pajėgų prie taip ilgos sienos.

Ar pratrūks čia militarinis konfliktas? Ar bus pasitenkinta politinių diskusijų kumščių rodytu? Nuo to pareina ateinančio dešimtmečio saugumas ir taika.

Kinų ministras pirmininkas Chou En-lai visiškai rimtai kalba apie "sovietų pavojų", akcentuodamas, kad iš seno pagarsėjęs baltos rasės tarpe "geltonasis pavojus" yra paprastas tolimos praeities mirazas. MI-6 grupė su

dideliu dėmesiu ėmėsi ieškoti Chou En-lai tvirtinimų šaltinio.

Savaime aišku, kad žvalgybos dėmesys buvo atkreiptas į Maskvą, į sovietinių militarinių planų virtuvę. Juk ilgiausia pasaulyje valstybinė siena yra tiesioginė išvestinė iš Maskvos politikos svaistymo. Būdami įsitikinę, kad pasaulinei taikai grėsmė slypi sovietinių strategų smegenyse, ne Pekino kabinetuose, MI-6 atrado simptomų, kurie yra realūs tokio susirūpinimo patvirtinimai. Mat, sovietinė karinė vadovybė gavo naują vadovą. Vadovybė pasikeitė labai radikaliai. Kartu su ta kaita, radosi naujos ateities prognozės, naujos prielaidos, kiti esamos padėties įvertinimai. Kaip žinome, sovietų štabo ilgametis viršininkas maršalas M.V. Zacharovas pasitraukė į dimisiją ir netrukus, savigybos poilsyje, suskubo numirti. Tokios mirtys, savaime aišku, plačiai aptariamoms laisvojo pasaulio spaudoje. Juk tokios dimisijos bei mirtys, kažin kaip sandariai suderintos su pagrindine plačiosios sovietinės politikos kaita. Bet tai jau kita tema. Maršalas Zacharovas buvo atkaklus bet kurios karinės avantiūros prieššininkas. Jis tiesiog liguistai bijojo militarinio konflikto prie SSSR ir Kinijos sienos. Palengva tas vyriausiojo štabo viršininko nusistatymas konfliktu su kitomis nuotakomis, kurios noko jaunesnės karininkios tarpe. Pasitikėjimas "blitz-krieg" teorija čia vaidina nemažą rolę. Tuo tarpu atsitiko taip, kad kuo aukštesnis narys sovietinėje karinėje hierarchijoje, tuo jis senesnis amžiumi. Šie, tuzinai ordinų apsiakrę maršalai norėtų ilsėtis ant Antrojo pasaulinio karo laurų.

Padėtis pradėjo radikaliai keistis į Zacharovo postą paskyrus generolą V. G. Kulikovą. Įvyko laisvam pasauliui nepastebėtas sovietinio karinio potencialo vadovų pasikeitimas. Dabar visi įvairių štabų vadai tėra neperžengę pusšimčio metų amžiaus. Tai, skaitoma, yra jauna, brandi, patyrusi generacija, neturinti dar karo dievo Marso laurų, bet apie tokius, aišku, svajojanti.

Tad šis MI-6 iššifruotas faktas rodo, kad SSSR ir Kinijos ideo-politinis konfliktas yra įžengęs į naują fazę. Savaime aišku, kad patrankos staiga neprabil, tankai nepajudės. Tokiam poslinkiui reikia stimulo. Bet Chou En-lai kalbos apie realų

(Nukelta į 2 psl.)

Po koncerto Adelaidėje, LB Australijos krašto valdybos pirmininkas V. Neverauskas sveikina solistę. Nuotraukoje iš kairės: LB Kultūros Tarybos pirm. V. Baltutis, solistė Gina Čapkauskienė, akompaniatorė R. Kubiliūtė, LB Krašto Valdybos pirmininkas V. Neverauskas ir choro dirigentė G. Vasiliauskienė.

SOLISTĖ GINA ČAPKAUSKIENĖ AUSTRALIJOJE PADANGĖJE

ANTANAS LAUKAITIS

Po keturių savaitių viešnagės Australijoje, Kanados lakštingala (tokiu vardu mes ją pakrikštinome) Gina Čapkauskienė, balandžio 17 dieną, paliko Sydnejų, išskrisdama į Los Angeles, kur jina dainuos paskutiniam savo šios Pacifiko kelionės koncerte. Mėnuo laiko nėra didelis tarpas pažinti didžiąją Australiją ir, svarbiausiai, arčiau susipažinti su plačiai išsimėčiusiais lietuviais. Tačiau, mūsų miela viešnia, turėdama tą jaunatvišką energiją, nepalaužtą bent kokio nuovargio, ne tik

kad su didžiausiu pasisekimu išpildė visus savo užsibrėžtus koncertinius planus, bet taip pat susipažino ir susidraugavo su daugeliu australiečių lietuvių. Jos balsas, jos puikus meninis ir techniškas dainos, giesmės ir operos arijų išpildymas, apie ką jau buvau anksčiau rašęs, ne tik kad sužavėjo, bet daugeliu atvejų ir užbūrė mūsų klausytojus. Australijos lietuviai ir vėl po ilgesnės pertraukos, dvasiniai atsigavo ir savo miela dainininkę, kaip ir anksčiau viešėjusius menininkus, pamilo visa karštosios Australijos lietuviška širdimi. Mes tapome nuoširdūs daugai ir tikimės, kad su šiomis gastrolėmis, mūsų draugystė meniniame ir bičiuliškame tarpusavyje pasaulyje, tikrai nepasibaigs.

Visur Australijoje miela solistė lietuviai priėmė šilčiau ir artimiau. Visur ji buvo mums brangi ir miela. Ir visur kaip malonu buvo ją sutikti, taip skaudu buvo išsiskirti. Paskutinis atsisveikinimo vakaras Sydnejuje įvyko puikiuos J. ir P. Pullien namuose. Susirinkusius apie 30-tį Sydnejaus visuomenininkų, dainininkei pristatė Apylinkės P-kas J. Maksvytis. Atsisveikinimo

jautrius žodžius pasakė dr. A. Mauragis, kun. P. Butkus ir pats J. Maksvytis. Tai buvo iš širdies plaukią padėkos žodžiai, solistei primenant, kad mes su ja atsisveikinam, sakydami tik "Iki pasimatymo", ką ji, savo paskutiniame atsisveikinimo žodyje, iš visos širdies priėmė.

Prie puikių vaišių, kavos puoduko ir skanaus australiško vyno, ilgai buvo klausinėjama, pasakojama ir dalinamasi artimais tarpusavyje pašnekesiais, į ką mieloji solistė visiems atsakė, su visais šnekučiavosi, visiems pasakojo ir iš visų susilaukė nuoširdžiausių pagarbos. Šiaip taip prisigretinę ir aš, paprašiau mūsų viešnią Giną pasidalinti savais išpūdžiais ir su platesnia šio laikraščio skaitytojų dalimi, ką ji labai mielai padarė.

-- Pasakykit, brangi Ponia, kas jus paskatino aplankyti Australiją?

-- Atsilankymo į Australiją idėja gimė Los Angeles 1971 metais, kur aš tuo laiku koncertavau ir ten tada buvau sydnėjiskiai p. Saudaragai. Užsimezgusi tuo reikalu kalba, vėliau plačiau buvo aptarta, jiems besilankant Montrealyje. Po to aš pradėjau susirašinėjimą su Austr. Liet. B-nės Kultūros Tarybos pirmininku p. V. Baltučiu ir mes, be jokių didelių problemų nusprendėme, kad man reikia aplankyti Australijos lietuvių. Visą savo buvimo laiką Australijoje aš buvau oficiali Australijos Liet. Bendruomenės viešnia.

-- Ar be savo duotų koncertų, turėjote dar ir kitą kurį tikslą?

-- Pagrindiniai mano tikslai buvo duoti lietuviams koncertus, arčiau pažinti juos ir, kiek sąlygos leis, pamatyti lietuvių ir Australijos gyvenimą, kas man ir pasisekė padaryti. Visa mano koncertų eiga buvo labai gražiai sutvarkyta, už ką aš esu visiems rengėjams labai dėkinga.

-- Sakykit, miela Gina, ar yra didelis skirtumas tarp Kanados ir Australijos gyvenimo?

-- Skirtumas tikrai yra. Gi pats didžiausias skirtumas tai būtų visai skirtinga Australijos ir Kanados gamta, tikriausiai, skirtumas būtų ir tarp šiuose, skirtinguose kraštuose, gyvenančių žmonių, kultūros ir kt. Pats kraštas daro labai gerą išpūdį šv. aros, neužteršto gryno oro, žmonių apsigėrimo, ypatingai vyrų tarnautojų vasarinis apsigėrimas, kada jie į darbą ir tarnybas eina trumpom kelnėm, ilgom kojineis ir marškiniais su kaklaraikščiu pasipuoše. Tas ypatingai man krito į akis ir patiko. Gi to nei pas mus, nei Amerikoje nėra. Taip pat iš karto į akis krenta niekur nepastebimi negrai, kurių čia ir nėra. Pragyvenimas, palyginant su jūsų uždariais, atrodo, yra brangokas.

-- O kaip su lietuviais, Ponia?

-- Aš manau, kad ir lietuvių tarpe yra skirtumas. Tikėkit manim, aš manau, kad Australijos lietuviai yra daug nuoširdesni ir draugiškesni negu bent kiti nors kiti pasaulyje. Įsikūrimo atžvilgiu ta lietuvių, kurie tik nori, tai įskuria visur labai gerai, nesvarbu kur jie begyventų: Amerikoje, Kanadoje ar Australijoje. Gal būt tik techniška mes esame truputį geriau istaisę, tačiau jūs turite čia viską, kas tik jums yra reikalinga, taip kad skirtumo kaip ir nėra.

-- Ar bent kiek teko susipažinti su mūsų kultūriniu gyvenimu?

-- Labai daug pažinti neteko, tačiau jūsų bendruomenė visame lietuviškame kultūriniame gyvenime daro labai didelį darbą ir, aš manau, kad tas yra ypatingai sveikintina. Jūsų chorai, su kuriais man teko godelti pamaldų metu, yra tikrai

Sol. G. Čapkauskienė Adelaidėje su p.p. Gučais.

(Nukelta į 2 psl.)

PADĖKIME

BRAZINSKAMS

Rašykite laiškus ir siųsti telegramas vadovaujantiems Turkijos žmonėms, kad būtų amnestuoti Brazilskai. Laiškus ir telegramas adresuoti:

President of the Turkish Republic, His Excellency Fahri Koruturk, Ankara, Turkey.

Ministry of Foreign Affairs, His Excellency Turan Guner, Ankara, Turkey.

Ministry of Justice, His Excellency Sevet Kazan, Ankara, Turkey.

Gauseni laiška šiemis pareigūnams parodys, kiek daug jų likimu yra susirūpinimo laisvajame pasaulyje. Galima susisiekti ir su pačiais Pranu ir Algirdu Brazilskais. Jų adresas: Pr. & Alg. Brazilskas, Markes Kāpali, Ceza Evi, Kat. 253, Ankara, Turkey.

Solistės viešnage Melbourn. Nuotraukoj iš kairės: Pocius, Ramanauskas, sol. G. Čapkauskienė ir Pocienė.

ČAPKAUSKIENĖ AUSTRALIJOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

geri. Labai gera išpūdi padarė didžiulis Sydnėjaus 'Dainos' choras, kuriame yra apie 80 choristų. Iš vis, man atrodo, jūsų kultūrinė veikla, pagal esamus nuotolius ir galimybes, yra puiki ir tuo viskuo, ypatingai choralais, buvau tikrai nustebinta.

-- Norėčiau, jūsų Ponia, paklausti, gal jūs galėtumėte ką nors patarti, kaip mes galėtume dažniau ir geriau pasikeisti kultūrinėmis ir meninėmis jėgomis tarp Amerikos, Kanados ir Australijos lietuvių?

-- Pats viso to pagrindas tai yra pinigai. Jūs čia jau esate gerai ir pilnai išsikūrę, todėl aš nemanau, kad jūs turėtumėte bent kokius finansinius sunkumus atsikviesti mūsų meninės ir kultūrinės pajėgas. Tik, turite jums pasakyti, kad pagal mūsų ir kitų kraštų koncertų bilietų kainas, tai jūsiškės bilietų kainos buvo palyginamai mažos. Aš neabejoju, kad jūs galėtumėte daug dažniau turėti mūsų pajėgiųjų menininkų pasirodymus Australijoje, ką aš tikiu, kad jūs ateityje ir padarysite.

Aš manau, kad Australijos jaunųjų lietuvių tarpe jūs turite labai didelę menininkę, tai pianistę ir smuikininę sydnėjįskę Virginiją Inkrataitę. Pasaulio lietuviams tai būtų net privilegija ją išgirsti, nes ji yra tikrai rimta ir gera muzikė, galinti pasirodyti bent kur pasaulyje.

-- Iš viso, kokia jūsų nuomonė apie mūsų išeivijos lietuvišką jaunimą, jų pomėgi lietuviškai dainai ir jų esama nutautėjimą?

-- Ir pas mus, ir pas jus, kiek girdėjau, jaunimas laikosi nuo visko kažkaip tai atokiau. Kur jie tik vieni gali pasireikšti, kaip tautiniuose šokiuose, sporte ir pan., ten jie dalyvauja daug mieliau ir gyviau, bet kur tik reikia pasimaišyti su vyresniaisiais, kaip choruose, koncertuose, net ir Chicago operoje, tai ten jau jų labai mažai sutiksi. O būtų tikrai labai gerai, kad jie daug daugiau įsijungtų į visą lietuviškąją veiklą. Aš manau, kad jaunimas šiais laikais yra per daug išpaikintas, gal aplinkumos ir išlepintas, nes jie turi per geras gyvenimo sąlygas, kad galėtų suprasti gyvenimo sunkumus.

Nauji laikai...

(Atkelta iš 1 psl.)

"sovietų pavoju" igauna pagrindą. Viskas pareina nuo kremolinio politbiuro susikalbėjimo su generolu Kulikovo štabais. Mat, esminė Kremliaus politika yra senoji carų politika: pigia kaina grobti aplinkines teritorijas ir tas teritorijas paversti užkardomis, saugojančiomis Maskvą.

Pats gi nutautėjimas visoje išeivijoje buvo, yra ir bus ir jį sustabdyti yra labai sunku.

-- Nieko neslepianč, Ponia Gina, gal pasakytumėte kas gi jums pas mus nepatiko ir kas patiko?

-- Nepatikt tai tikrai nieko negalėčiau pasakyti kas nepatiko. Gal tik kai kuriose vietose koncertų techniški darbai galėjo būti daugiau ir geriau suorganizuoti, šiaip gi, tikrai viskas buvo labai puiku. Gi patikt, kaip minėjau anksčiau, be jūsų puikios gamtos, man ypatingai patiko jūsų pajūriai, paplūdimiai ir gražiosios įlankos. Gi Adelaidėje, kai buvau nuvežta į ten esamus kalnus, tai vaizdas ir visa aplinkuma buvo tikrai kažkas nepaprasto. Gaila, kad nespejau aplankyti jūsų Mėlynųjų ir aukštesniųjų Koseknųjų ir aukštesniųjų Koseknųjų kalnų. Taip pat mano svajonė, dar būnant Kanadoje, buvo traukiniu iš Sydnėjaus, per visą Australiją, nuvažiuoti į jūsų gražųjį Perth'ą, per negyvenamas dykumas iš Pacifiko vandenyno, pasiekiant Indijos vandenyną. Atrodo tai reiks padaryti kitą kartą.

-- Aš manau, kad jūs nepykst, jeigu aš savo priešiui ir savo vardu jūsų paklausiu vieno, tiesiog asmeninio dalyko, tai būtent, kaip jūs scenoje dainuojate tokiu aukštu koloratūrinio balso ir gyvenime kalbate žemu, tiesiog, altu. Mes visaip sau sukome galvas ir šio klausimo išspręsti nepajėgėme?

Gražiai nusijuokusi ir pasižiūrėjusi savo didelėmis akimis į mane, mieloji viešnia man 'paaiškino': -- "Mat, scenoje, kur man reikia dainuoti, aš esu koloratūrinis sopranas, gi kalboje, kaip ir visame dabartiniam populiariame gyvenime, aš turiu 'sexy' balsą. Taip kad galvok kaip tu nori."

Baigiant išpūdziai yra tikrai labai geri ir labai gražūs. Į Australiją aš važiuau labai norėdama ir koncertams pasirengiau kiek galėju. Atrodo, viskas pramaišyti su vyresniaisiais, kaip choruose, koncertuose, net ir Chicago operoje, tai ten jau jų labai mažai sutiksi. O būtų tikrai labai gerai, kad jie daug daugiau įsijungtų į visą lietuviškąją veiklą. Aš manau, kad jaunimas šiais laikais yra per daug išpaikintas, gal aplinkumos ir išlepintas, nes jie turi per geras gyvenimo sąlygas, kad galėtų suprasti gyvenimo sunkumus.

Visiems Australijos lietuviams aš palinkėsiu tik vieno, tai būkite vieningi.

Baigdama savo malonų pasikalbėjimą, Ponia Gina, prigludė prie savęs Sydnėjaus lietuvių bendruomenės jai padovanotą kengūriuką, tuo pilnai parodydama, kad ir ji artimai susidraugavo su šio, Kengūrų krašto lietuviu. Nuoširdus ir jums, miela Gina, ačiū už visą ką mums davėte.

P.S. Iš visos mūsų kandiškos-australiškos lietuvių draugystės, atrodo, teks man ir mano būsimiems sportininkams draugams daugiausiai pasinaudoti. Susitarėme, kad 1976-ųjų metų

laiškai Dirvai

DĖL K. JANUTOS STRAIPSNIO "TIKRA AR BANDAMOJI MOBILIZACIJA"

Man primetama esą paskelbęs -- naują ir netikrą dalyką apie 1939 metų mobilizaciją.

Netvirtinai, kad kalbamoji mobilizacija netikra, pabrėžiau -- visuotina. Pažymėjau -- jos niekas netrukdo, pridedu: nebuvo nukreiptos prieš mūsų mobilizaciją propagandos nei krašte, nei iš Vilniaus, Berlyno, Maskvos. Šaukiamieji ir gyventojai prievolos atliko su ryžtu ir gera valia -- noriai, ir jau tas karyboje daugiau reiške kaip pareigos supratimas.

Man, tiek bandomosios mobilizacijos, tiek 1939 m., abiem atvejais, tikslas buvo tas pats: skubiausiu keliu surinkti žmones, priemones ir suorganizuoti kovingus vienetus.

K. Januta -- Trukdymai buvo. Trukdymai -- netvaringi mobilizacijos skyriaus darbai.

Valstybės pasirengimą karui vykdė skaitlinga biurokratija, kurios priekyje yra vyriausybė su ministeriais, generolais, direktoriais, tarnybų viršininkais ir t.t.

Planus sudaro ir vykdė tūkstančiai žmonių, planai turi savyje šimtus tūkstančių dalių. Planus sudarinėję žmonės, klaidos neišvengiamos -- jos buvo ir bus. Vokiečiai XIX ir XX amžiuje greitai mobilizavosi, greitai judėjo ir daug darė klaidų, tačiau klaidas taisė ir iš klaidų mokėsi. Tą patį darėme ir mes.

K. Januta sakosi nemokėjęs iš kulkosvaidžio taikyti, nematęs arklį, ir buvo paskirtas į kulkosv. kuopą -- reiškia neturėjęs kulkosvaidininko specialybės.

1. Pulko mobilizacinį planą sudaro pulko vadas ir yra jo teisė būrio vadus skirstyti. Kai kariuomenės vadas vykdavo pulkus inspektuoti, drauge vykdavo kariuomenės štabo v. kariuomenės štabo viršininkas ir skyrių v. kai. Aš tik rindavau pulko mobilizacinį pasirengimą. Operacijų sk. v. kas -- mokymą ir operacijų pasirengimo planus. Smulkesnės pastabos buvo nurodomos vietoje, didesnės -- buvo skelbiamos slaptame kariuomenės vado įsakyme.

2. Karininkų kulkosvaidžių specialybės nebuvo. Kulkosvaidis buvo ir liko šaulių kuopos, šaulių būrio ginklas, pav. būrys užtvoroje, su juo ir pora kulkosvaidžių, kuopa artėja, su ja ir būrys kulkosv. ir dažniausia be karininko.

3. Kariuomenės kadrai būsimam karui rengiami ne tik iš praeities patyrimų, bet ir iš būsimų -- atsirado naujos ginklų rūšys: aviacija, šarvuotiniai.

1919-20 metais mes iš sunkių kulkosvaidžių netiesioginiai nešaudėm. Buvau kulkosv. kuopos vadu ir tokių sąlygų, kur būtų reikėję į priešą šaudyti per 2 km. į nematomus taikinius -- nebuvo. Būtų idomu žinoti kur ir kada iš kulkosv. netiesioginiai buvo šaudoma per 5 metus II-ro Pasaulinio karo metu ir dabar

Montrealio Olimpiados metu, p. Čapkauskų dideliame namo kieme, pastatysime palapinę ir joje įsteigsime 'australiškąją lietuvių ambasadą'. Tat iki pasimatymo ir Montrealyje.

vykstamuose karuose, pav. kad ir Izraelio su Sirija...

Europa, ir mes, naudojome USA pilietinio karo patirtimi: iš kulkosvaidžių šaudyti į priešą sparną.

4. Nematęs arklį, gavęs balną ir arklį.

Netiesa. 1919 m. liepos mėn. mūsų kariuomenėje į bataliono sudėtį buvo įvesta 4-ta kuopa -- kulkosvaidžių. Būrių vadams, arkliai nebuvo skirti. Tokiu būriu vadu be arklį buvo karininkas St. Raštikis, neturėjęs arklį tuo pačiu metu ir aš. Kulkosv. būrių vadams, arkliai nebuvo skirti ir 1939 metais.

Prieš 150 metų, Prūsijos generolas Scharhorst nuo būrių vadų arklus atėmė ir karininkams -- būrių vadams uždėjo kuprines. Tačiau dar nereiške, kad karininkai nebuvo mokomi joti ir galėjo neturėti supratimo apie arklį, vežimą, pakinktus, balną.

Mūsų kariuomenė buvo arklų traukos. Arklį santykiu su žmogumi buvo 1:3. Karo mokyklai buvo specialiai priskirtas raitelių eskadronas kariūnams mokyt. Buvau Karo mokykloje keturis mėnesius, buvau supažindintas ir arklį šarvuote, buvo parodytas pabalnotas arklis ir Vileišio Aikštėje sėdėjau ant arklį balne ir net be kilpų apjoju aikštę keletą kartų. K. Janutos karinis, korpo atsargos karininko, parengimas truko 14 mėnesių taikos metu sąlygose su visais įrengimais ir patogumais.

Dirvoje minima ir -- štabistų protai -- toliau sakoma: ... kiek mobilizacijos skyrius nėjo į koją su karu mokykla ir nepaisė karininkų specialybių paskirstymo į dalinius.

1. Kaip jau minėjau -- štabistai būrio vadų į kuopas neskirstė ;

2. K. Januta Amerikoje gyvena per 20 metų ir gerai žino, kad ne Pentagonas eina į koją su West Pointu, bet priešingai. Malonu iš p. K. Janutos pusės girdėti gerą nuomonę apie savo mokyklą, tačiau nereiktų užmiršti autoriteto -- kariuomenės vado paskirties. Mobilizacijos skyrius yra tik pagelbinis organas.

Tenka liesti svarbiausią užmetimą ir irodymą. Cituoju K. Janutą: -- Ir štai viena mobilizacijos detalė, kalbanti prieš plk. Šovos teigimą. Jau antrą mobilizacijos dieną iš atsargos pašauktiesiems ir tikrosios tarnybos karininkams buvo išmokėtos algos už tris mėnesius pirmyn (mano pabrūkta). Bandomos mobilizacijos valstybės pinigais šitaip nežaidžiama.

O kaip buvo su kareivių algomis?

Netiesa. Tokių dalykų mobilizaciniuose planuose nebuvo. Jei tikrai būtų buvę išmokamos algos už tris mėnesius pirmyn, tai rodytų kariuomenėje nebuvus vieno proto generolo, pulkininko, karininkų. Beto, buvo Finansų Ministerija, Lietuvos Banko Valdytojas su direktoriais.

Į skyrių, kaip atsargos karininkas buvo pašauktas ir teisininkas Paltus (Kalfornijoje). Jis algos už tris mėnesius negavo.

K. Januta: -- ... iš rimto reikalo kažkas suorganizavo didžiausią komediją.

Prieš keturius metus Nau-

jienose, kaip vėliau paaiškėjo teisininkas K. Januta, per 10 atkarpų surado rimtų pastabų ir klaidų mūsų mobilizacijos vykdymo eigose.

Dar kartą turėtų pasakyti, kad klaidų būta, kariuomenės vado įvertinimas buvo padarytas ir klaidos įvardintos. Bet kas parašyta Naujienose ir dabar Dirvoje, 1939 metų mobilizacijoje realizacijoje to nebuvo.

Šia proga tenka atsakyti ir p. K. Baltrukoniui.

Dėl 1931 metų valstybės biudžeto. Tais metais pagal samatą kariuomenei išlaikyti buvo skirta 42 milijonai litų. Nepaprastos samatos nebuvo. Gen. P. Kubiliūnas, pasikalbėjęs su p. J. Tubeliu ir gavęs jo principinį sutikimą, prašė Vyriausybės patvirtinti K.A. Minis terijos samatą 5 metams sumoje 40 mil. litų paprastoms išlaidoms ir 5 milijonus nepaprastoms -- ginklavimui. 2 milijonus litų sutaupti, 1931 m. pavasario ir rudens šaukimo kareiviai buvo paleisti 6 mėnesius anksčiau ir už tuos du milijonus buvo užsakyta ginklų. Ligi 1935 metų mūsų krašto apsaugos samata buvo 40 mil. Mano aritmetika: 40-30 = 10: 5 = 2. Jei čia esama klaidos, būsiu dėkingas už pastabas. Kokiu kursu vertinsi dolerį, man atrodo, šiandien nesvarbu. Patogumo dėlei, dolerio vertę paskaičiau 5 litus, kad mano aritmetika nesušlubuotų.

K. Baltrukonis klausia kodėl (šaukimuose atvykimo vieta buvo nurodyta viena, o reikėjo vykti į kitą. Teisingai taip buvo. Pasiųsi mobilizaciją, nei šaukiamuosius, nei mobilizacijos metu imama turta, gyvulius nelaikėme slapto dalyku. Mobilizuotis buvo rengiamasi viešai. Apskričių komendantai kasmet tikrino ir surašinėjo arklus, priemones. Kasdien judėjimas vyko -- vienus išbraukdavo kitus įrašydavo. Slapta buvo tik dalinio mobilizacinė vieta, kurią kaip pikniko policininkas nurodo kur važiuoti ir pastatyti auto, -- stovis karo policijos kareivis ar pulko eilinis, žodžiu MP, turėjo atsarginį ar ūkininką pagal šaukime pažymėtą raidę -- šifra nukreipti.

Vienas sunkiausių darbų mobilizacijos metu ir buvo greitai kareivines apleisti, turta išvežti ir kuoplačiausiai išsidėstyti. Mobilizacinių planų laikymas buvo slaptas dalykas.

DĖL PAČIOS KRITIKOS

Kritikai dėsnių ir ribų nėra. Kritikos dėka žmonija iš miško gilumos išėjo į šviesą. Pozityvi, mano supratimu, kritika būtina -- asmeniškai ją įvairiose formose naudojau praeityje ir toliau nevensiu. Nepasitarnaujama tiesai, kai užsibrėžiama už kiekvieną kainą buvusius įvykius vaizduoti kitaip negu buvo.

A. Šova

Tikslioji informacija apie Paave Nurmi

Dirvoje (1974.III.20) Filatelijos Kampely A. Bernotas aprašydamas naujai išleistą Suomijos 60 penų pašto ženklą P. Nurmi pagerbimui, paduoda labai klaidingas istorines žinias.

1. 1920 m. Olimpiada buvo Antverpene, bet ne Amsterdamo, kaip A.B. rašo ir Nurmi laimėjimai čia tokie:

1. v. -- aukso medalis 10,000 mtr. bėgime.

2. v. -- sidabro medalis 5000 mtr. bėgime.

8 km. lauko bėgime -- cross country I v., bet vertinimas k-dinis (3 dalyviai

pagal atbėgimo eilę gauna taškus). Taigi Suomija gauna 10 tšk. (I ju atgėgo Nurmi, kiti 3 ji ir 6-ji v.) ir atžymėjimas k-dai, bet ne paskiram I v. laimėtoju. 1500 mtr bėgime nedalyvavo, o A.B. priskiria Nurmiui 1500, 5000 ir 10,000 mtr. bėgimo rungtyse aukso medalius, kas yra perdėta.

1924 m. Paryžiaus olimpiadoje N. laimėjimai sekančiais:

1500 ir 5000 mtr. rungtyse aukso medaliai. 10,000 mtr. sidabro, o A.B. rašo, kad čia N. laimi tik 10,000 mtr.

1928 m. Amsterdame (teisingai žymi A.B.) laimi 10,000 mtr., bet dar plius 5000 mtr. II v. -- sidabro medalis.

1932 m. Los Angeles olimpiadoje Nurmi nedalyvavo, nes už prasižengimą mėgėjų nuostatomis buvo suspenduotas. N. ruošimasis šiai olimpiadai -- Marathono laimėjimas. Taigi A.B. pabrėžimas, kad 1932 m. L.A. olimpiadoje N. net 4-tą kartą laimi 10,000 mtr. nuotoliu, tuo atžymėdamas dar niekieno nepasiektą rekordą yra tikrai baisi klaida, kuriai vardą 'rekordas', galime pridėti. Būdinga, kad šie tikslūs duomenys, buvo skelbti Draugo dienrašty 1974.II.25 d. N. mirties proga, bet, matyt, mažai kas skaitytojams rūpi.

Apie Suomijos didvyri, kuris ju tautoje šalia muziko Sibeliaus ir feldmaršalo Mannerheimo rikiuojasi, reikia ir mums šį tą aiškiau žinoti ir skelbti.

Br. Keturakis

KODĖL TYLA?

Balandžio 5 dienos Dirvoje buvo aprašytas Brazilijos gyvenimas Turkijos kalmėse. Ten pat mūsų organizacijos yra raginamos siųsti tūkstančius laiškų Turkijos vyriausybei, prašant amnestuoti Brazilijos kalmes, Turkijai 50 metų valstybės gyvavimo sukaktį minint.

Labai geras pasiūlymas ir jį reikia masiniai vykdyti. Tačiau trūksta adresų, kam laiškus siųsti.

Todėl Dirva padarytų didelį patarnavimą Brazilijos kalmėse ir lietuvių tautai, jei skubiai sužinotų adresus visų Turkijos vyriausybės organų: prezidento, ministerio pirmininko, teisingumo ministerio, parlamento. Tie adresai turėtų būti skubiai paskelbti mūsų laikraščiuose su paraginimu visoms organizacijoms užplūsti Turkijos vyriausybės organų: prezidento, ministerio pirmininko, teisingumo ministerio, parlamento. Tie adresai turėtų būti skubiai paskelbti mūsų laikraščiuose su paraginimu visoms organizacijoms užplūsti Turkijos vyriausybės organų: prezidento, ministerio pirmininko, teisingumo ministerio, parlamento. Tie adresai turėtų būti skubiai paskelbti mūsų laikraščiuose su paraginimu visoms organizacijoms užplūsti Turkijos vyriausybės organų: prezidento, ministerio pirmininko, teisingumo ministerio, parlamento.

Kiek anksčiau aš siūliau per spaudą paveikti Turkijos visuomenę, kad ir ji spautu savo vyriausybę išlaisvinti nekaltus bėglius nuo komunistinio persekiojimo. Tačiau į tą pasiūlymą Draugo redakcija atskakė, kad reikia tylos, kad viešas to klausimo kėlimas gali pakenkti. Man ir dabar lieka nesuprantama, kaip Turkijos visuomenės palankus balsas galėtų šiai bylai pakenkti.

Gal šias mano mintis Dirvos Redakcija galėtų idėti į laikraštį, kol adresai būtų paskelbti.

K. Pažemėnas
Burlingame, Ca.

WANTED 1ST CLASS SKILLED SHAPER HAND & I.D. & O.D. GRINDER HAND Must have job shop experience. Be able to set up work from blue prints & close tolerance. Top pay. Blue Cross, holidays, and profit sharing program. THREE M TOOL & GAGE Hanger Rd. & Maple Ave. Walled Lake, Mich. 313-363-1555 (26-28)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

Telephone: (216) 431-6344

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKONAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA METAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBA REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKONAS

S.O.S. IŠ ANKAROS KALĖJIMO

Šiomis dienomis Dirvoje buvome paskelbę rašytojo Vyt. Alanto atsisaukimą į visuomenę ir veiksnius Prano ir Algirdo Brazinskų bylos reikalui, tačiau tas atsisaukimas nesusilaukė jokio atbalsio nei spaudoje, nei veiksmuose: atrodo, lyg kad tu mūsų laisvės kovotojų bylos ir visai nebūtų. Kalbamame atsisaukime buvo ir iš Brazinskų gyvenimo faktų, kurie niekad nebuvo paskelbti spaudoje, pav., vaizdas iš jų gyvenimo Ankaros kalėjime — tačiau lietuvių laikraščiai neatkreipė į tai jokio dėmesio. Kas tai: tyla prieš audrą? Nuovargis? Visiškai Brazinskų bylos suignoravimas? Jų byla artinasi prie lemiamo sprendimo: jie gali būti amnestuoti, ryšium su Turkijos respublikos 50 metų gyvavimo sukaktimi, gali būti palikti kalėjime neribotam laikui, gali būti teisio nubausti atlikti vienokią ar kitokią bausmę, gali būti atiduoti rusams, žodžiu jų likimas kabo ant plauko. Mums priimtinas tik vienas sprendimas, būtent, jų amnestavimas ir paleidimas į laisvę, bet ką mes darome jiems padėti?

Gal čia bus įdomu iškelti aikštėn mažą lygiagrečią tarp Brazinskų ir dabar madoje Solženicino. Vasario pradžioje netrukus žinių spaudoje, kad, pasklidus žinioms apie Solženicino suėmimą, pasipylė vyriausybės, organizacijų, politinių partijų, intelektualų ir šiaip asmenų protestai Sovietų vyriausybei. Neabejotina, kad tu 'protestantų' tarpe buvo ir lietuvių, — jei ne faktiškai, tai bent morališkai mes visi rėmėme ir dabar remiame rusų rašytoją — bet kai yra gyvas reikalas protestuoti, šaukti ir reikalauti laisvės įbruktiems į kalėjimą mūsų laisvės kovotojams šiuo lemiamu momentu, tai mes jiems padedama 'iškalbinga tyla'. Taigi, taip ir išeina, kad per rusų prieškomunistinių kovotojų 'šešėlius' mes lyg ir nebeatome savųjų didvyrių, kurie yra parodę nemažiau drąsos, ryžto ir pasiaukojimo kovodami prieš raudonąją tironiją, kaip kad aršiausi rusų kovotojai.

Teisybė, vienur ir kitur rašomi laišukai turkų vyriausybei, prašant Brazinskams gražinti laisvę, bet tai yra tik pavienių tautiečių, o kar-tais siauros organizuotos grupės darbas, kai tuo tarpu reikėtų kad tai būtų masinis visos tremtijos sąjūdis. Kur mūsų organizacijos, institucijos, kur mūsų veiksniai? Jei veiksniai mano, kad jų darbas vadovauti Lietuvos išlaisvinimui, tai ar jie galvoja, kad mūsų tautiečių išlaisvinimas nebe jų darbas? Mūsų veiksmams netrūksta laiko, energijos ir 'veiklos' blusinėti vieni kitiems kailius dėl jiems vieniems la-

bai svarbių 'problemų' ir varyti didžiąją politiką Washingtono prieškambariuose, tačiau kai atsiranda reikalas iš tikrųjų vadovauti gyvybingam reikalui, kai reikia organizuoti visos išeivijos sąjūdį belstis į turkų vyriausybės duris, tai mūsų veiksniai 'iškalbingai' tyli užsidarę savo raštinėse!

Iš pradžių, kai Brazinskai pabėgo, Vlikas jais rūpinosi: važinėjo Turkijoje, samdė advokatus, kalbėjo su suimtaisiais ir mes labai džiaugėmės, kad Vlikas gerai dirba savo darbą, bet paskum viskas aptilo, ir dabar visuomenė ničnieko nežino, ar Vlikas ką nors daro mūsų laisvės kovotojams vaduoti, ar nieko nebedaro? Jei Brazinskams buvo reikalinga pagalba jiems pabėgus, tai dabar, kai atsiranda gera proga jiems išvaduoti, ta pagalba dar labiau reikalinga.

Šį kartą reikalingas visų pastangų suderintas darbas: viso laisvojo pasaulio lietuvių išeivijos ir veiksniai. Visi lietuvių nežiūrint kur jie begyventų, privalo kelti balsą ir belstis į Turkijos vyriausybės duris Brazinskams vaduoti. Vliko ar kurio kito veiksnio atstovai turi Brazinskus aplankyti Ankaroje, suteikiant jiems moralinę bei medžiaginę pagalbą, o ypač jie turi daryti visus galimus žygius turkų vyriausybės sluoksniuose, kad mūsų tautiečiai būtų amnestuoti. Vlikas ar kuris kitas veiksnys turi paskelbti tam reikalui viešą rinkliavą, o jei nebūtų surinkta pakankamai pinigų, pagalbon turi ateiti Tautos ar Lietuvių Fondai. Atsiminkime, jei mes nepadarysime visko, kas nuo mūsų priklauso mūsų laisvės kovotojams vaduoti, mes ant savo sąžinės užsitrauksime nenuplaunamą istorijos gėdą.

Paskutinis žodis veiksmams: jūs drąsiai mojuojate kardais po nosimi savi-tarpio kovoje: būkite generalai ir drąsiai pamojuokite kardais mūsų lauke, kur sprendžiamas dviejų mūsų laisvės kovotojų likimas! Netylėkime ir nesėdėkime rankas sudėję, kai ties mūsų tautiečių galvomis kabo Damoklio kardas!

Pranui ir Algirdui Brazinskams iš kalėjimo vaduoti laiškus ir telegramas siųsti šiais adresais:

Prezident of the Turkish Republic
His Excellency Fahri Koruturk
Ankara, Turkey

Ministry of Justice
His Excellency Sevket Kazan
Ankara, Turkey

STATYBINĖS PROBLEMOS OK. LIETUVOJE

'Begilinant' socialistinę revoliuciją, besirūpinant stambiosios industrijos įsteigimu, besivaikant pasaulinio pirmumo stiprios kariuonos srityse, Sovietinė Rusija nuėjo naujais, istorijoje nematytais keliais. Senosios kolonialinės, pasaulinės reikšmės valstybės, greta savo militarinės galios ugdymo, plėtė, gerino, puošė savo miestus. Miestelėnų epocha prasidėjo su miesto plėtra. Tai buvo architektūros, vienetų ir didelių ansamblių laikai.

Laukinių ordų valstybės, mongolų, totorių, hunų, miestų kultūros nesukūrė. Arklių kojos ir narsus raitelis buvo tokių valstybių po-vaizdis ir esmė.

Ilgoką laikotarpį ir Sovietinė Rusija buvo tokių primityvių-imperialistinių ordų valstybių gretose. Visus gyventojų poreikius atmetusi, Maskva rūpinosi savo kariuonos tobulinimu. Sunkioji pramonė buvo įsteigta ir dirbo militariniams tikslams. Socialinėmis reformomis sužlugdytas žemės ūkis, iki savižudiško kraštutinumo pertemptas, privalėjo maitinti militarinę mašiną ir tą mašiną aptarnaujančią biurokratiją.

Nesudėtingi ir skurdūs buvo miestai, kurie liko iš caristinio palikimo. Jie nyko, griuvo ir merdėjo per histerišką laikotarpį, kada visos valstybės dėmesys buvo skirtas militarinės mašinos kūrybai. Ta valstybinė "galia", kurią valstybės satrapai noriai rodė Maskvos Raudonojoje aikštėje per Gegužės pirmosios paradus, nepateisino aukų, investacijų ir ambicijų. Ta 'galia' buvo paradinė! Porai karo mėnesių praėjus, vokiečiai sustojo prie Maskvos vartų. Kapitalistinių kraštų talka ir Rusijai įgimtas partizaninis kariavimo metodas pavado-vo paradinės militarinės galios praradimą.

Po tų kataklizmų nejučiomis priartėjo seniai bren-dęs reiškinys: žmonės neturi kur gyventi, nėra stogų virš galvos! Ir biurokratinė valstybė su tikrai histeriškų posūkiu stojo į nualintų miestų atstatymo kompaniją. Karai ir militarinis krašto imperializmas žiauriai palietė ir okupuotas periferijas, jų tarpe ir ok. Lietuva. Todėl įdomu, su kokiomis nuotakomis atitinkami biurokratai Vilniuje žiūri į ateitį.

"Literatūros ir tarybinio meno" korespondentas paklausė Architektų sąjungos pirmininką Anatolijų Rasteiką: kokios statybių perspektyvos ok. Lietuvos kaime ir mieste 1974 metais?

Atsakymai, kaip ir reikėjo laukti, nebuvo džiuginą. 430 narių subūrusi sąjunga, tuo tarpu, gyvena architektų suvažiavimo ženkle. Suvažiavimo tema: Mokslo ir technikos pažanga ir architektūra.

Sunki buitinė kolūkinė gyvenvietė (vadinamų 'kaimais') padėtis reikalauja greito ir esminio sprendimo.

Propagandos sumetimais pasinešus statyti plytinius namus, problemos neišsprendė, bet ją užtesė. Nėra plytų! Todėl kai kur pastačius brangius plytinius namus ir juos apgyvendinus parinktosios kolūkinės aristokratijos asmenimis, susidarė akis rėžiantis žmonių padėties skirtumas. Dauge-lis gyvena senose ir vos vos palaikomose patalpose. Kiti tarpsta geruose, moderniuose namuose.

Nutarta statyti "skydinius", blokinius pastatus. Tai skubos ir bėdos statyba. Tokie pastatai primena senųjų dvarų kumetynus. "Namų masyvuose dar nemažai monotoniškos ir pilkumo" prisipažįsta A. Rasteika. Mat, medžiagų trūkumas varžo statybininkus ką nors čia prasimanyti. Pilkos betoninės plytos sudaro statybinę medžiagą. Architektų išmanumas bei iniciatyva

palieka už durų. Nėra medžiagų, su kurių talka galima pritaikyti architekto talento planus.

Tas pat taikoma ir miesto statyboms. A. Rasteika nusiskundžia, kad ir miestui statybinės medžiagos trūksta, ji labai vienoda, skurdžios išvaizdos. Iš žudančios monotoniškos, kuri suteikia naujiems rajonams kėla-aukščių barakų miesto vaizdą, galvojama gelbėtis... vit-ražais ir freskomis. Tam reikalui norima kvieisti dailininkus. Viskas pareina nuo statybinių gamyklų. Jeigu tos gamyklos neteikia 'asorimento', gyvenamieji kvartalai tampa 'stereotipinėmis dėžėmis', kaltina A. Rasteika statybinės medžiagos tie-kėjus.

Kaip ir visad sovietinėje karuselėje: kaltas kas nors sekantis. Nesėkmė visad su-verčiama bendradarbiui.

(c.vb.)

SIŪLO NEPRIPAŽINTI PABALTIJOS OKUPACIJOS

JAV senatorius Carl T. Curtis pateikė Užsienių Reikalų Komisijai "Senate Con-current Resolution 80 — Ex-pressing the Sense of Congress Regarding the Anex-ation of the Baltic Nations" (Congressional Record, 1974 balandžio 9, No. 51, psl. S-5470). Rezoliucija skamba taip: "Senatas (Atstovų Rūmams pritariant — concur-ring) nutarė: Kadangi trys Pabaltijo valstybės — Estija, Latvija ir Lietuva — nuo Antrojo pasaulinio karo yra Sovietų Sąjungos nelegaliai okupuotos; ir

Kadangi Jungtinių Amerikos Valstybių delegacija Eu-ropos Saugumo konferen-cijoj neturi sutikti su šių trijų valstybių Sovietų Sąjungos užgrobimu jėga; tai

Senate (Atstovų Rūmams pritariant) NUTARTA lai-kyti kad JAV delegacija ne-turi Europos Saugumo Kon-ferencijoj sutikti pripažinti Estijos, Latvijos ir Lietu-vos aneksijos, Sovietų Są-jungos įvykdytos, ir kad JAV politika turi ir toliau jokiū būdu nepripažinti So-vietų įvykdytos Pabaltijo valstybių aneksijos.

Tarptautinė Parlama-tarų Konferencija šiemet vyko Bukarešte, Rumunijoj, ba-landžio 15-20 d.d.

Vyriausias Lietuvos Iš-laisviniomo Komitetas kon-taktavo JAV parlamenta-rų delegaciją, vykstančią į šią konferenciją, ir pateikė jai medžiagos apie sovieti-nę Lietuvos okupaciją. Vli-ko pirm. dr. K. Valiūnas JAV delegacijos pirmininkui senatoriui John Sparkmanui pasiuntė tokio turinio raštą:

"Gerbiamas Senatoriau, Balandžio 15-20 d.d. Buka-rešte, Rumunijoj, vykstan-čios Tarptautinės Parlamen-tarų Konferencijos darbo-tvarkėje žmogaus teisių klausimas užims svarbią vie-

tą. Todėl mus labai padra-sina tai, kad Jungtinių Ame-rikos Valstybių Delegacijos į tą konferenciją pirminin-ku esatę paskirtas kaip tik Jūs, gerai žinomas savo pastangomis ginti žmogaus teises visur.

Lietuva šiandien yra žiauriausio urminio žmogaus teisių pažeidimo pasaulyje at-stovė. Neturėdama legalių priemonių pareikšt protestą savo krašte, lietuvių tauta viltingai žiūri į nekomunis-tinio pasaulio, ypač JAV at-stovus, tikėdamasi, kad jie ryšis iškelti jos bylą tarp-tautiniame forumo, tokiu bū-du pralaužiant sovietinį ty-los samokslą. Mes tikimės, kad tos viltys bus pateisin-tos.

Čia trumpai suminimi svarbiausi žmogaus teisių pažeidimai Lietuvoje:

1. Religijos persekiojimas, kruopščiai dokumentuotas Lietuvos pogrindyje išeinan-čioje "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje", ku-rios devynios laidos išėjo nuo 1971 m. Suėmimų, teis-mų parodijų, kalinimų ban-ga nusiaučia Lietuvą šian-dien, skelbia Kronika.

2. Tautinis persekiojimas, t.y. žiauriausios priemo-nės, kurių imamas prieš tuos lietuvius, kurie pro-testuoja prieš beatodairinę jų krašto rusifikaciją ir rei-kalauja apsisprendimo tei-sės, Jungtinių Tautų Char-tos jiems garantuotos. Te-besitęsianti Sovietų okupa-cija Lietuvoje yra aiškus Ribbentropo-Molotovo Pak-to (1929) rezultatas ir tie-sioginis tarptautinės teisės pažeidimas. Lietuvos inkor-poravimas į Sovietų Sąjun-gą todėl ir nebuvo JAV bei daugelio kitų valstybių pri-pažintas. Savo okupacijos metu Sovietų Sąjunga papil-dė Lietuvoje neabejotino genocido nusikaltimus.

3. Arbitrarinis atsakymas leisti emigruoti į JAV lietuvių kilmės piliečiams.

Čia jungiama dokumentų atranka aukščiau išvardin-tiems punktam paremti.

Iš anksčiau dėkojame už vi-sus žygius, kuriuos Tamsta galėsite padaryti žmogaus teisių atstatymui Lietuvoje".

Prie šio rašto buvo pri-dėti tokie priedai: a) Ribben-tropo - Molotovo 1939 m. rugpjūčio 23 ir rugsėjo 28 d. slaptieji protokolai su para-šų faksimile; b) 1974 kovo 26 The New York Times straipsnis, kad sovietai iš Lietuvos neišleidžia vykti į Ameriką ne tik Lietuvos, bet ir Amerikos piliečių; c) š.m. kovo 22 Vliko plačiai išsiuntinėtas Press Release — Lietuvos Katalikų Bažny-čios Kronikos Nr. 8 santrau-ka, kur surašytos visos kuni-gų ir civilių asmenų kratos, įvykdytos 1973 m. lapkričio mėn. 20 d.

Regina Rūta Žymantaitė buvo Vliko igaliota šiuos raš-tus asmeniškai įteikti JAV delegacijos į Tarptautinę Parlamentarų Konferenciją pirmininkui ir nariams. Jai pavyko asmeniškai kontak-tuoti šiuos delegacijos na-rius: senatorius John Spark-man, Hugh Scott, William V. Roth, Jr., Joseph M. Montoya ir kongresininką Wayne Hays. Taip pat ap-lankė senatorių Roman L. Hruska, Griffin, Robert T. Stratford ir kongresininku Herbert Burke, Edward Der-winski, John Brademas, Brock Adams patarėjus.

Senatoriui Sparkman ir kongresininkui Derwinskiui įteikė knygą "USSR — Ger-man Aggression Against Li-thuania" ir lietuvių Kuni-gų Vienybės neseniai išleis-tą anglų kalba "Chronicle of the Lithuanian Catholic Church Nr. 5". (E)

• UBA-BATUNo paskelb-ta vasaros stipendija Jung-tinėse Tautose pabaltiečių jaunimo tarpe susidomėji-mas buvo didelis. Nustaty-tam terminui iki balandžio 1 d. dienos šiai stipendijai gauti padavė prašymus 22 pabaltiečiai — 11 lietuvių, 7 latviai ir 4 estai. Jų tarpe trys merginos. Kandidatai šiai stipendijai iš visos Amerikos — nuo Ramiojo vandenyno iki Atlanto. Vi-sų kvalifikacijos labai aukš-tos. Visi studentai, bent dvejus metus jau studijuo-ją universitete, žiną bent tris kalbas laisvai žodžiu ir raštu, veiklūs pabaltiečių bei amerikiečių organizaci-jose. Stipendijos komitetas turės nemažai vargo pa-rinkti geriausią kandidatą šiai pirmajai BATUNo sti-pendijai. Gaila, kad dėl ri-buotų lėšų BATUNas galės šiemet paskirti tik vieną stipendiją.

• Latvie Alma Hirschs, įvertindama UBA-BATUNo pastangas išugdyti pabaltie-čių jaunimą ateities politi-niai veiklai, paaukojo \$1000 BATUNo stipendijų fondui. BATUNas tikisi tos param-os tam fondui susilaukti ir iš lietuvių pavienių as-menų bei organizacijų.

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TEISININKAS SU HUMANITARO ŠIRDIMI

(2)

VLADĖ BUTKIENĖ

Kai 1933 metais Teisingumo Ministerijoje buvo svarstoma Česlovo Butkio kandidatūra į Vyriausiojo Tribunolo teisėjus, vienas jo vyresniųjų kolegų pasakė nenoris Vyriausiajam Tribunole turėti "Antros rūšies piliečio".

Kodėl Č. Butkys tą vardą gavo, paaiškėjo beskaitant jo memuarus.

Č. Butkio motina, Marija Loveikaitė, buvo ainė to Vilniaus lietuvių bajoro, kuris, kaip Lietuvos atstovas, pirmininkavo Didžiajame lenkų - lietuvių Seime.

Tėvo proseniai irgi buvo Lietuvos bajorai. Vienas jų, dabar jau dėl nebeišaiškinaimų priežasčių, vengdamas kito bajoro keršto, prisiglaudė laisvojo ūkininko šeimoje, ilgainiui vedė jį slėpusio ūkininko dukrą, susitrum pino savo pavardę, tuo prarasdamas bajorystės teises ir pradėdamas naują, Rytų aukštųjų tarme kalbančią Butkio (ne Butkaus!) giminę.

Nežiūrint abiejų tėvų lietuviškos kilmės ir tėvo grynai aukštaitiškos tarmės, Č. Butkys augo ir brendė tais laikais madingoje lenkų dvasioje. Tuo metu jo tėvas advokatas Rygoje. (Daugumas lietuvių, baigusiu aukštąjį mokslą, tais laikais negaudavo leidimo savo profesiją verstis Lietuvoje.) Ten Č. Butkys baigė Vokiečių gimnaziją, o Maskvos universitete - teisės mokslus. Į Lietuvą parvažiuodavo tik vasaros atostogų metu. Karinę tarnybą atliko Rusijos Jūros Karo Teisme. Tuo metu Rusijoje prasidėjo revoliucija, kurios metu Č. Butkys, kaip sakoma, buvo ir vėtytas ir mėtytas taip, kad dažnai nežinojo, ar jų miestas baltagvardiečių, ar vokiečių, ar raudonųjų rankose.

Jo jaunystės laikotarpis iš margintais įvairiausiais nuotykių, pikantiškais, komiškais, siaubingais bei liūdinais išgyvenimais. Ligos užlaikytas, į Lietuvą grįžo tik 1922 metais, jau subrendęs, sukuręs šeimą, kaip daugelis kitų to meto lietuvių, karo audras praleidusių Rusijos gilumoje.

Nuo 1922 metų jis ėjo Kauno Miesto bei Kauno Apygardos teisėjo, Žemės Tvarkymo Komisijos nario pareigas, o nuo 1933 m. buvo Vyriausiojo Tribunolo teisėju, Vytauto Didžiojo Universiteto Teisės Fakulteto Civilinio Proceso dėstytoju, dėstė Miškų Teisę Dotnuose Žemės ūkio Akademijoje, vėliau - Vilniaus universitete - Civilinę ir Darbo Teisę. Tremtyje, Vokietijoje, profesoriavo Pinnebergo universitete, mokytojavo lietuvių tremtinių gimnazijoje.

Į Ameriką Č. Butkys su šeima atvažiavo 1951 metais. Pradžioje gavo sargo ir duobkasio darbą vienoje laidojimo įstaigoje, kaip pats sakosi, susipažino ir su kastuvu ir su šluota. Vėliau, išėjęs dviejų metų kursą, įsigijo braižytojo specialybę, kurioje likosi iki pat pensijos. Jo žmona papildė šeimos pajamas prancūzų kalbos pamokomis.

Atvažiavus į Ameriką, jų didžiausias rūpestis buvo "pastatyti savo sūnų ant kojų" - išmokyti, nes jis nuo pat gimimo turėjo silpnas kūno galūnes ir, tėvams visas pastangas padėjus, vistiek pasiliko visam amžiui priarištas prie kėdės. Šiandien reikia gėrėtis tėvų pasižymėjimu, nes jų sūnus, Adolfas Butkys, ne tik

Adv. Česlovas Butkys su žmona Nina, vaikų literatūros rašytoja.

baigė universitetą, įsigijo daktaro laipsnį, sukūrė šeimą, bet mokslo baigimo metu, netgi buvo atžymėtas kaip visoje Amerikoje daugiausiai atsiekęs vyras! (The Man of the Year).

Gaila, kad anglų k. leidžiamoje Encyclopedia Lithuania greta Č. Butkio neatsirado vietos ir jo sūniui. Greičiausiai, tai įvyko dėl neapsižūrėjimo. Tokių neapsižūrėjimų yra ir daugiau. Nenustebtume, kad jie šiek tiek prisideda prie sunkaus E.L. platinimo jaunesniųjų lietuvių tarpe.

Grįžtu vėl prie "Antros rūšies piliečio". Trumpai suminėtas Č. Butkio gyvenimo kelias nėra labai skirtingas nuo kitų jo generacijos lietuvių. Nepriklausomos Lietuvos kūrimosi metu "Antros rūšies piliečio" vardą nešiojo daugelis to meto šviesuolių: jeigu nemokėjai gerai lietuviškai, jeigu tavo tarsenoje jautėsi svetimos kalbos įtaka - turėjai puičiausias kvalifikacijas jam įsigyti. Dar ir dabar, po tiek metų, sutinkame tikrų lietuvių patriotų, aktyvių visuomenininkų, darbščių organizacijų narių, kurių kalboje tebesijaučia svetima įtaka. Č. Butkys kaltina savo tėvus, kaltina save, kad jaunystėje nesidomėjo lietuvių kalba ir pataria kiekvienam jaunuoliui pasimokyti iš jo klaidos. Visai nenoromis persasi mintis, kad šių laikų priaugantis lietuvių jaunimas kartoja Č. Butkio generacijos istoriją, gal tik su tuo skirtumu, kad Č. Butkio generacija kalbėjo lietuviškai su rusų ir lenkų kalbų įtaka, o dabartinėje generacijoje šalia rusų kalbos rasime kuone viso pasaulio kalbų atgarsius. Ar šių laikų lietuvių jaunoji generacija, grįžus Lietuvon, gaus "Antros rūšies piliečio" vardą, nes retas lietuvių kalbos mokėjime tegalės prilygti tenai gimusiems, augusiems ir nuo pat lopšio dienos kalbėjusiems tik lietuviškai.

TEISEJO TOGOJE

Pasirinkdamas teisininko profesiją, Č. Butkys pasirinko ir jos uždedamas pareigas bei reikalavimus: objektyvų, bešališką dalykų supratimą ir vertinimą. Jo sprendimus turėjo nulemti ne širdis, draugystė, pažintis, bet įstatymas, logika, protas. Jis negalėjo priklausyti partijoms, partinėms organizacijoms. Todėl šalia profesinio jam liko tik kultūri-

nis darbas, bet ir šioje srityje be užnugario negalėjo daugiau ką padaryti.

Taip pasirinkta profesija vertė jį stovėti nuošaliai, nors, iš tikrųjų, jis dirbo labai svarbų darbą ir buvo viso Lietuvos gyvenimo neatskiriama ir būtina dalis. Stovėdamas nuošaliai, jis dažnai pasijusdavo tarsi atstumtas, nesuprastas, neįvertintas, nors draugų ir pažįstamų turėjo galybės.

Kaip lietuvių profesionalą Č. Butkį norėčiau paryškinti keliomis ištraukomis iš jo paties atsiminimų, kurių vienas skyrius vadinasi "Iš teismo salės".

Sykį Kauno miesto žydų futbolo komanda savo "Makabi" aikštėje susimušė su lietuvių, kurie palaikė LFLS - lietuvių komandą. "Makabi" aikštėje žydų buvo daugiau, tai lietuviams gavo nuojų į kailį. Apie šį įvykį Č. Butkys rašo sekančiai:

"LFLS šalininkai nutarė atkeršyti "Makabi" šalininkams. Muštynių dienos vakare ir kitą dieną jie gatvėse ieškojo žydų, tų muštynių kaltininkų, ir skundė juos policijai. Policija visus skundus sugrupavo į vieną bylą, pavadindama ją "Žydai muša lietuvius", ir atsiuntė man.

Naujai besikuriančiame krašte tai buvo labai neįprastas reiškinys, lyg ir kvestymas vienos tautybės prieš kitą. Užvedęs muštynių bylą, nusikaltimo dalyvių vadinau ne žydais ir lietuviams, bet taip, kaip teisme pridera: vardais ir pavardėmis. Tuo būdu išnyko pavadinimas "Žydai muš lietuvius".

Rytą teko nagrinėti bylą labai įtemptoje nuotaikoje. Žmonių buvo pilna salė, koridorius, laiptai, o kurie netilpo - stovėjo gatvėje. Dėl viso ko teko iškvieisti ir policijos rezervą.

Išnagrinėjęs bylą, tuoj pat paskelbiau sprendimą, pridėdamas ir visus motyvus, kad laikraščių korespondentai neatpasakotų savaip. Sprendimo motyvuose nebuvo nė žydų, nė lietuvių, o tik "Makabi" ir LFLS komandų šalininkai.

Šis įvykis buvo panaudotas viename JAV dienraščio straipsnyje kaip įrodymas, kad naujai sukurtoje valstybėje, Lietuvoje, policija dar ne visai orientuota, kad ji dar nenusikrato aziatiškos įtakos, bet, kad Lietuvos Teismas stovi tinkamoje aukštumoje, kaip ir pridera kultūringam kraštui.

Tą laikraštį man parodė Jokūbas Robinzonas".

Ne vienam to meto lietuviui tokiais atvejais buvo paliečiami patriotiniai jausmai, o teisėjo kėdėje sėdįs asmuo atrodė lyg ir "netikras" patriotas... Kaip kontrastas tokiai nuomonei, štai, kita Č. Butkio sprendimo byla:

"Kauno miestas rinko savivaldybės organus. Burmistras Vileišis į rinkėjų sąrašą įtraukė ir 33 iš Vilniaus krašto ištremtas šeimas. Kauno apskrities viršininkas liepė jas, kaip nerūpinčias nuolatinių gyventojų pažymėjimo, iš sąrašo išbraukti. Burmistras Vileišis dėl to padavė man skundą. (Tais laikais tokie nutarimai dar buvo skundžiami Taikos Teismui; vėliau tas įstatymas buvo pakeistas, ir skundai ėjo į Vyriausiąjį Tribunalą.)

Išnagrinėjęs bylą, nusprendžiau apskrities viršininko nutarimą panaikinti, o vilniečiams leidau dalyvauti balsavime. Žinoma, toks nutarimas turėjo būti motyvuotas. Mano svarbiausias motyvus buvo tai, kad Vilniaus miestas ir jo apylinkė nenustojė buvus Lietuvos teritorija, kad tik laikinai svetimųjų užgrobtą.

Lenkų spauda į šį mano sprendimą reagavo karšta. Girdi, net Lietuvos administracija supranta ir pripažįsta, kad Vilnius nepriklauso Lietuvai, tik iš kažkur atsiradęs ponas Butkys, Kauno II-sios nuovados Taikos teisėjas, vienu plunksnos pabraukimu vėl Vilnių atidavė lietuviams".

Nesiimu kalbėti apie Č. Butkį, kaip teisėją ar Civilinės Teisės autoritetą, nes šioje srityje nieko neišmanau. Tokiai studijai, tikriausiai, atsirastų profesionalų - teisininkų. Man tik rūpėjo pailiustruoti jo, kaip asmens, vidinius konfliktus, priežastis, kilusias dirbant profesinį bei kultūrinį darbą. Paminėsiu tik tai, kad kuriant nepriklausomos Lietuvos teismus, Č. Butkys tikrai įdėjo savo įnašą su kaupu. Jo parašytos bei redaguotos knygos užpildė didžiulę spragą Lietuvos Civilinės Teisės srityje: Suvalkijos Civiliniai Įstatymai, 1935; Civilinė Teisena, 1937; Ipoteka, 1937; Civilinės Teisės Įstatymas, 1938; Ipotekos Įstatymo Aiškinimai, 1938; Vokiečių Civilinio Proceso Kursas (vokiečių k.), ir kt.

Lietuvos Teismų institucijos dar neturėjo savo tradicijų, atitinkamo orumo, pagarbos. Č. Butkys šioje srityje buvo vienas iš kūrėjų. Teismo salėje, šalia sprendžiamos bylos, kartais galėjai matyti ir specialiai iš anksto surežisuotą situaciją, lyg kokį vaidinimą, jeigu reikėjo teismo dalyviams išryškinti Teismo, kaip institucijos, vietą ir paskirtį.

(Bus daugiau)

PAGERBĖ KUN.

P. DAGI 70 METŲ SUKAKTIES

PROGA

Kovo 15 d. New Yorko evangelikų parapijos klebonui ir žinomam veikėjui kun. P. Dagui sukako 70 m. amžiaus. Šia proga lietuvių evangelikai ir tautinės organizacijos kovo 17 d. jam suruošė pagerbimą. Į minėjimą atvyko iš Chicagos kun. S. Neimanas, kuris atlaikė pamaldas ir po to įvyko banketas. Į pagerbimą susirinko per 200 žmonių. Laikė vaišių kun. P. Dagį asmeniškai pasveikino: savanorių kūrėjų vardu pulk. L. Virbickas, ramovėnų - V. Šventorai-

KUNIGAS VIKTORAS KRIŠČIUNEVIČIUS

25 METAI KRISTAUS VYNUOGYNE

ANTANAS GRINIUS

Kun. V. Kriščiunevičius

Kunigas Viktoras Kriščiunevičius gimė 1922 m. rugsėjo 22 d. Vilkaviškyje. Ten ir pradžios mokslus ėjo: pradžios mokykloje ir gimnazijoje ir savo gabumais pirmavo mokinių eilėse. Lankydamas gimnaziją priklausė eilei organizacijų ir joms vadovavo.

Baigęs gimnaziją įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją ir joje studijavo dvejus metus. Karo išbėgimas iš Lietuvos, studijas tęsė Vokietijoje Eishstaetto kunigų seminarijoje. Vėliau mokinosi Gregorianumo universitete Romoje.

1948 m. rudenį įstojo į Bressanone kunigų seminariją, kurią baigęs 1949 m. birželio 29 d. buvo išvėntintas kunigu. Kurį laiką gyveno dar Italijoje ir buvo kapelionu Merano mieste.

1952 m. sausio 2 d. atvyko į Detroitą ir apsigyveno pas savo tėvus: Katariną ir Viktorą Kriščiunevičius. Apsigyvenęs Detroito kunigo svečio teisėmis, pradėjo pastoracinį darbą šv. Petro parapijoje. Kunigui V. Kriščiunevičiui darbo pradžia šv. Petro parapijoje buvo sunki. Gyvendamas pas tėvus turėjo kasdien autobusu važinėti į parapiją. Jam augusiam ir mokslus baigusiam Europoje nelengva buvo suderinti nuomones su Amerikoje gimusių ir mokslus ėjusiu klebonu Vincu Misevičiumi, bet kun. V. Kriščiunevičiaus taktas ir kantrybė sunkumus nugalėjo. Parpijiečiai jį pamilo.

Kun. V. Kriščiunevičiui dirbant šioje parapijoje atėjo ir Vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės šventė. Ir kun. V. Kriščiunevičius šventės proga pasakė gražų, išpūdingą ir patriotinį pamokslą. Vieniems labai patiko, bet buvo ir tokių, kuriems šis pamokslas buvo ne prie širdies ir apie tai pranešė klebonui.

tis, ALTS I skyriaus pirmininkas A. Koncė, Sandaros kuopos - Alb. Ošlapas, šaulių vardu Kumpikas ir kiti.

Kun. P. Dagys gavo kelis šimtus sveikinimų iš JAV ir Kanados. Tarpe jų raštu sveikino Gen. konsulas A. Simutis, o VLIKo vardu asmeniškai sveikino p. J. Audėnas. Turiningą ir ilgą kalbą pasakė M. Gelžinis, kuris kartu su P. Dagiu ilgus metus darbavosi tautinėje veikloje Klaipėdos krašte. Buvo ir meninė dalis, kurią atliko solistas M. Razgaitis ir buv. Vilkolakio dramos teatro aktorė A. Palkotaitė-Klastauskienė padeklamuodama savo kūrybos eilėraštį. (kk)

Šis pasikvietė kun. V. Kriščiunevičių pas save ir pasakė: eik namo ir daugiau nebeateikl. Kun. V. Kriščiunevičius tą ir padarė. Tik ligos prispirtas, susigražino ir leido toliau šv. Petro parapijoje dirbti.

Mirus šv. Petro parapijos klebonui kun. Vincui Misevičiui, arkivyskupas 1962 m. sausio 18 d. paskyrė kun. V. Kriščiunevičių parapijos administratoriaus kun. J. Walter Stanewich asistentu šv. Petro ir šv. Antano parapijoms Nuo to laiko jo veikla išbujojo. Jis aktyviai rėmė administratoriaus planus parapijoje veiklą pagyventi. Suorganizavo lietuvių kalbos pasitobulinimo kursus Amerikoje gimusiems lietuviams ir juose pats dėstė.

1970 m. birželio 10 d. paskirtas šv. Petro parapijos administratorium ir šias pareigas eina ir dabar.

Lietuvoje augęs ir mokslus ėjęs kun. V. Kriščiunevičius brangina lietuviškas tradicijas. Tik prėmęs parapijos administravimą su ruošė parapijos globėjo šv. Petro atlaides. Būdamas klasiškos muzikos, o taip pat lietuviškos dainos bei giesmės mėgėjas, pasikvietė muziką Stasį Sližį vadovauti parapijos chorui.

Kun. V. Kriščiunevičiaus iniciatyva 1970 m. pirmą kartą Detroito suruoštas Tautos šventės minėjimas.

Jo veikla pasireiškė ir už parapijos ribų. Buvo įvairių organizacijų dvasios vadas: Lietuvos vyčių, skaučių, šaulių. Taip pat moksleivių ir studentų ateitininkų dvasios vadas. Jis yra lituanis tinės mokyklos kapelionas ir mokytojas. Šiuo metu jis yra ne tik St. Butkaus šaulių kuopos dvasios vadas, bet ir vicepirmininkas ir pavaduoja išvykusį poilsui į Floridą cv pirm. Vincą Tamošiūną.

Kun. V. Kriščiunevičius nuo pat vaikystės mėgsta muziką ir meną. Didelis fotografijos mėgėjas ir filatelistas. Už savo lietuviškų ženklų rinkinį yra laimėjęs aukso medalį.

Detroito Lietuviai ir Lietuviškos organizacijos nori tą kun. V. Kriščiunevičiaus 25 metų sukaktį iškilmingai atšvęsti ir jos surengimui yra susidariusios komitetas iš šių asmenų: L. Petravičienė - pirmininkė, Pr. Petravičius - pirm. pavad., J. Karpavičius - išdininkas, Br. Beržanskienė - sekretorė, Ter. Vaitkūnaitė - ūkio reikalai, K. ir A. Karpavičienės - salės dekoratorės, St. Vasiliauskas - kvietimų ir bilietų platintojas, V. Tamošiūnas ir Petras Bliudžius - šaulių atstovai, Antanas Grinius ir Martynas Stonys - spaudos atstovai.

Pagerbimo šventė įvyks birželio 30 d. šventos mišios bus šv. Petro bažnyčioje 11:15 val. ir iškilmingi pietūs su kalbomis ir menine programa 2:00 val. Kultūriname Centre. Minėjimą prave Bronius Jasevičius, o meninę programą rengia ir ją praves muz. Stasys Sližys.

Norintieji šiuose kun. V. Kriščiunevičiaus pagerbimo pietuose dalyvauti iš anksto vietas arba status užsisakos pas: Bronę Beržanskienę tel. 255-7012, Stasį Vasiliauską tel. 336-4191.

Pas juos ir kitus komiteto narius gaunami ir bilietai.

KŪRYBA IR MOKSLAS

RECENZIJŲ REIKALU

Z. MILIŪNAS

Gimtas Kraštas neseniai vieną mūsų žymų rašytoją pavadino grafomanu. Tos nemalonės priežastis gana aiški. Jis, mat, nenulenke sprando, parašė knygą apie partizanų kovas Lietuvoje.

Taigi mūsų išeivijos rašytojai, norintieji būti paliaupsi, turi vengti temų, kurios vienaip ar kitaip lietuvių okupantą.

Žinoma, Gimtas Kraštas menkas laikraštukas. Yra rimtesnių, stambesnių, leidžiamų pačioje okupuotoje Lietuvoje, ir į jų puslapius patekti jau reikia didesnių pastangų. Mūsų rašytojui jau reikia pamiršti, ko jis bėgęs iš krašto, reikia pamiršti lietuvių tautos golgotą, bet taip rašyti, kad, gink Dieve, koks užgaulus žodis nepasiektų ruso, nesvarbu laikotarpis ar metai.

Kartais, skaitant vieną kitą mūsų kūrinių, jau kyla įtarimas, kad autorius mėgina prisitaikyti. Ten taip viskas aptvarkyta, kad jei Brežnevas turėtų progos perskaityti, tikriausiai lieptų knygą išvesti į visas sąjungines kalbas.

Lygiai kritikui pagarsėti anapus reikia tam tikrų pastangų ir tai nemažų. Reikia parodyti tam tikro nepakankamumo bent kiek patiotiškai temai, reikia ieškoti 'objektyvios' tiesos, reikia parežėti, kad patriotizmas dažnai tik balastas, kenkiantis kūriniui. Kartais net labai įdomiai nurašoma. Štai K. Rauda Aiduose, rašydamas apie Cinzo "Brolio Mykolo Gatyvės" belgus, šitaip porina įvade:

"Grynai literatūrinės žodžio bei stilistinės struktūros problemas pakeitė nuolat atrajojamas vis tas pats propagandinis kicas ir vakardienos problemų sprendimas užvakardienos priemonėmis..."

"Šiandieninė išeivijos proza stovi labai arti socialinio realizmo, kuriame taip pat viskas išeina ne iš žodžio ir ne iš žmogaus, bet iš politinių logaritmų lentelės.

Tatai puikiai liudija labai panašus abiejose pusėse partizanų kovų Lietuvoje temos traktavimas. Nė viena pusė neišvengia iš žmogaus, nė viena pusė nerūpi atskleisti kas ir kaip iš tikrųjų vyko. Nė viena pusė nesiremia objektyviai išstudijuota realybe ir savo herojus į sceną išveda arba iš anksto pasmerktus, arba iš karto išteisintus. Visi atsakymai iš anksto žinomi. Abi pusės turi tik po vieną sprendimo galimybę. Prieš laida, kad viena pusė galėtų prieiti kitos pusės išvadų ir atvirkščiai yra absoliučiai neįmanoma".

Taigi kritikas paruošė kodą tremties rašytojui, kaip parašyti literatūrinį atžvilgį gerą veiklą. Būtent, vakardienos temų sprendimas turi būti pažangiai (prie kokios pažangios pažiūros tu rima prisitaikinti?) svarstomas. Herojus turi prieiti kitos pusės išvadų (!) ir t.t.

Taigi gal geriau rašo tas rašytojas, kuris moka 'prilaikyti' savo herojus, juos sumenkinti? Nors lig šiol girdėjome, kad ir menkas žmogelis ir herojus literatūrinio atžvilgiu yra pavykę, jei autorius įkvėpė jiems pakankamai gyvybės.

K. Rauda pražiūri ir tą tiesą, kad žmogus, siekdamas nesavanaudiškų tikslų, rizikuodamas savo gyvybe, siekdamas tautai laisvės, kovodamas prieš galingos, žiaurios valstybės pajėgas, savaime turi eilę ypatybių, kurios išskiria jį iš masės kitų individų. Kultūringos, demokratiškos valstybės tokius, net kovojančius prieš juos, moka pagerbti. Kodėl gi mūsų tremties rašytojas turi juos žaloti, ar tik tam, kad mūsų menkumas to reikalauja?

Gėda būtų tautai, gėda visai išeivijai prieš ateinančias kartas, jei likęs ginklas - plunksna, lygiai mėgintų išduoti, lygiai prisidėtų prie tų, kurie sėdi ant tvoros ir mėgina laviruoti žiūrėda-

ma ar kartais nebus pakišta išmalda: kelios kapeikos ar pora eilučių tarybiškame žurnale.

Gudrius kritiko žodžius apie temas traktavimą, apie vakardienos temų sprendimą užvakardienos priemonėmis sugriovė ir tas kilnysis rusas Solženicinas. Gyvendamas tokioje diktatūrinėje valstybėje, jis nenutilo, nugalėjo pagundas, nenusigando ir gresiančio beprot-namio.

O mes argi neturime temų, argi neturime skausmų, argi mūsų tauta, praradusi laisvę, nėra po truputėlį nutautinama? Argi negresia jai visiškas išstipimas rusų masėje? Žinoma gresia, žinoma, ji atsidūrusi pavojuje, tai kodėl gi mūsų rašto žmogus turėtų pamiršti apie tai visą, turėtų bėgti nuo aktualijų temų, turėtų 'pažangiai' svarstyti, prieiti "kitos pusės išvadų"?

Reiktų tik džiaugtis, kad kai kurie mūsų rašytojai nepamiršta tų temų, kurios liečia mūsų tautą, jos likimą. Vienas iš jų yra V. Alantas. Bet jam ir tenka už tai - jis yra 'nepažangusis'. Jis drįsta rašyti, murzinti mūsų sąžinę, o ypač tų, kurie dėl vienos ar kitos priežasties nemėgsta tokių kūrinių. Į jo kūrinius retai žiūrima objektyviai, juose ieškoma, knisama kas tik bloga. Kas rimto, kur vertingo tyčiomis pražiūrima.

Toje pačioje Dirvoje tilpo rašytojo R. Lankausko žodžiai. Prisiminkime juos, gal žodis "iš anos pusės" kai kam bus svaresnis: "Rašytojas nėra kritiko užgaidų tinktojas. Jis išreiškia save ir rašo skaitytojams. Kūrinio vertintojas, pirmiausia turėtų išmokyti kūrinių literatūros mylėtojų akimis ir pasidžiaugti tuo, kas padaryta, nesileidžiant į nepagrįstas pretenzijas autoriui."

Visvydas, recenzuodamas Alanto "Amžiną Lietuvį" lygina Vaižganto Gintautą su Sintautu, žinoma, pastarojo nenaudai. Girdi, Gintautas buvęs tobulas lietuvis ir jis jam padaręs gilių, malonų įspūdį. (Remdamiesi K. Raudos išradingu tvirtinimu, politinėmis logaritmų lentelėmis, ir tą charakterį galėtumėm sudirbti. Tas lentelės galima visur pritaikinti, lygiai kaip tą garsų rusišką 58-tąjį paragrafą.)

Tačiau Visvydas kažkodėl nemato tos teisybės, kad Alantas nebuvo linkęs kopijuoti Gintautą. Jis sukūrė savitą, originalų charakterį. Sintautas pilnas silpnųjų, kaip tas šveicariškas sūris skylių, bet jo dinamiška jėga remiasi vidiniu fanatizmu, o Visvydas rašo, kad autorius įstato Sintautą į šventos rimties rėmus!

Pradedi jau tikrai nesu-prasti, kas pasidarė su ta mūsų kritika. Vėl Visvydo priekaištas, kad Alantas nepažįstas fabriko, girdi, Amerikos pramonės sąlygos ir darbininkų dvasinis lėkš-tumas, vadovaujantis ne tiek dabartine padėtimi, kiek šimtmečio pradžios socialinių rašytojų pavyzdžiu".

Žodžiai, tik žodžiai. Matyt, Visvydas nebuvo fab-rike, nesėdėjęs tarp darbininkų; reiktų jam tik pažvelgti ir į jų vartomus paveikslukus.

Vėl įdomi Visvydo išvada, kad skaitytojas Sintautą atmeta. Kas rinko kokią sta-tistiką, kur jina? Ar tai tik pagražinimas? Lygiai galia

LAUKIAME SUSKAMBANT KORNEVILIO VARPŲ

JURGIS JANUŠAITIS

choristų vaikai ir net vaikiai.

Idomu, kad 'Pirmyn' chore prieš daugelį metų daina-

bar dainuoja jo dukterė ir jau net anūakai. Taigi keturių ge-generacijų atstovai.

Gražu! Ir su kokia meile bei pasišventimu chore dirba čia gimę, augę, mielos Lietuvos nematę, žmonės. O koks gražus jų visų susiklausymas. Pavydėti turėtų daugelis mūsų organizacijų.

Tik valandėlei užklyskime į Vyčių salę. Ten vyksta repeticija. Dirigentas ir režisierius Kazys Steponavičius rankoves atsiraitęs, vienasmarškinis, gerokai įkaitęs, prakaitą braukdamas rikiuoja solistus, artistus. Išsako kiekvienam judesį, taisy, žodį, tarytum įkvepia personažo veidą būsimam šykščiam ūkininkui Albertui Snarskiui, ugdo išdidų grafą Algirdą Brazilį, moko apskuriai pletkavoti simpatingą Dalią Kučėnienę, formuoja švelnų Gasparą augintinės Eleonoros Zapolienės vaidmenį. Ir taip akimirka po akimirka į visumą suburia gausų chorą ir solistus. Veiksmai vyksta septynioliktą amžiaus Normandijos kaime. Turgaus aikštė,

(Nukelta į 6 psl.)

"Trys didieji" iš operetės 'Kornevilio varpai': Dalia Kučėnienė, Algirdas Brazilis ir Eleonora Zapolienė.

Jeff Mankaus nuotrauka

kingumu mini šį vienetą, kad kasmet lietuvių visuomenei suruošia tokią puikią meno šventę. Besigėrėdami anos operos nuotakomis, sparčiu šuoliu artėjame į kitą meno šventę. Ruošiamės eiti pasiklausyti žavingų 'Kornevilio varpų' skambėjimo, pabūvoti linksmoje, trijų veiksmų ir 4 paveikslų komiškoje Robert Planquette operetėje. Ją šiais metais stato Marijos aukšt. mokykloje balandžio mėn. 27 ir 28 d.d. Chicago lietuvių choras 'Pirmyn'.

'Pirmyn' chorą lietuvių visuomenė gerai pažįsta. Jis šiais metais mini savo šešiasdešimties penkerių metų veiklos sukaktį. Jį organizavo, jeigu taip dabar galima būtų išsireikšti, ankstyvesnioji imigrantų lietuvių karta. Tai vienetas, ištvėręs tokį ilgą amžių, apkėlia-vęs JAV ir Kanados didžiasias lietuvių kolonijas, pasta-tęs virš trisdešimt operėčių, davęs daugybę gražių koncertų, savo daina džiuginęs neprikli. Lietuvos lietuvių 1938 m. Palangoje ir kituose Lietuvos miestuose. Ši sukaktuvinė tenka pasveikinti su didele pagarba ir dėkingumu. Ir štai jo prie-šakyje net keturiasdešimt penkeris metus su meile ir atsidavimu ištvėrė muzikas ir režisierius Kazys Steponavičius, retkarčiais padarydamas mažytes pertraukas.

O dar gražiau. Mūsų mielas Algirdas Brazilis, A. Mickevičius ir E. Narbutienė 'Pirmyn' choro gretose matomi nuo to laiko, kada jie 1928 m. lankėsi Lietuvoje.

'Pirmyn' choro pastogėje telpa kelių generacijų lietuvių. Senesniosios kartos ateiviai, vėliau atvykusieji

tvirtinti, kad visi susižavėjo kūrinio. Ta pati logika, tas pats tuštumas.

Alantas numarino savo herojų, o kai kuri kritika mėgina nužudyti jį patį bent plunksna. Tačiau jei mūsų literatūra išliks, išliks ir Morkus Sintautas, kaip simbolis to nenormalaus, sunkaus mūsų laikotarpio. Dabartinis nenoras atiduoti duoklę tam charakteriui jam nepakenks. Būdami fanatizmo priešai, patys esame vergai savo pažiūrų, praeities klaidų, todėl ir bėgame nuo savo problemų, nuo savo žmonių, kad ir pas belgus - ten geriau, saugiau.

Paskutinis bandymas su drabužiais ir grimu. Detalė iš operetės 'Kornevilio varpai'. Iš kairės: V. Liorentas, D. Kučėnienė, A. Snarskis, A. Brazilis, E. Zapolienė, V. Mie-liulis.

Jeff Mankaus nuotrauka

DIRVOS NOVELĖS 1974 M. KONKURSAS

Rankraščius įteikti iki
1974 m. birželio 15 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1974 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant priedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus - neatplėsti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gražinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais nesikiama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITAS ŠALIS

Prieš sudarant dovanų siuntinį savo giminėms Lietuvoje, pirmiausia pasitarkite su mumis kas naudingiausia ir reikalingiausia jiems pasiųst.

Pavasario ir vasaros sezonui siūloma šias prekes:

Nepermatomo nailono medžiaga suknelei	\$10.00
Crimplene medžiaga suknelei	\$11.50
Crimplene medžiaga su blizgučiais	\$14.00
Nailoninės arba šilkinės skarelės	\$ 2.50
Komplektas moteriškų nailoninių apatinių rūbų	\$ 9.00
Gefiūro medžiaga suknelei	\$15.00
Labai gera angliška vilnonė eilutei medžiaga	\$42.00
Dirbtinis Mink kailis paltui	\$50.00
Nailoniniai išeiginiai marškiniai	\$ 8.50

Priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiame pinigų dėl tokių prekių, kurias iš čia negalima pasiųsti.

Taip pat siūlome pasiųsti arba įsigyti savo naudojimui "Olimpia" rašomosios mašinėlės su lietuvišku šriftu.

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England.

Telef. 01 739 8734 or 01 460 2592.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą ir kitas šalis. Reikalaukite mūsų kainoraščių, nurodykite savo pageidavimus.

Birutė Pūkelevičiūtė atvyksta į Detroitą

Detroito Lietuvių Kultūros Klubas rengia literatūros popietę, kurioje pasirodys šių metų iškilioji moteris laureatė rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė su labai įdomia literatūrine programa. Ši įdomi programa bus šių metų balandžio mėn. 28 d. Lietuvių Namuose, sekmdienį, 12 val. 15 min.

Birutė Pūkelevičiūtė laimėjo šių metų Draugo literatūrinę premiją už romaną – Naujųjų metų istorija. Ši premija yra penktoji: tris premijas gavo už romanus, vieną už Auksinę žašį ir už eilėraščių – Paskutinis birželis.

Pūkelevičiūtė yra ne tik rašytoja suaugusiems, bet puikių knygų sukūrė jauniems lietuviukams. Tai tikrai talentinga rašytoja. Būdamas rašytoja, režisierė ir aktorė, jos literatūrinės programos yra vienos įdomiausių. Jos pasirodymas Detroito yra tikra kultūros šventė. Todėl maloniai kviečiama Detroito visuomenė gausiai dalyvauti ir pasigėrėti literatūrinės programos atlikimu.

Organizacijos, norinčios laureatę pasveikinti ir pagerbti, turi išanksto pranešti programos vadovė p. St. Kaunelienei tel. TA-6-7187. Moksleiviai į parengimą įeina nemokamai, o suaugusieji mokės tik po 2 dol. išlaidoms apmokėti. Kieme mašinos bus saugomos.

Uolusis spaudos platintojas p. V. Čižauskas parūpins rašytojos B. Pūkelevičiūtės naujausių ir anksty-

vųjų kūrinių. Todėl norintieji galės įsigyti laureatės raštų ir gal gaus įrašą. Tad pasinaudokime reta proga pabendrauti su rašytoja.

Po literatūrinės programos klubo ponia pavaišins kavute ir skanumynais visus dalyvius.

A. Musteikis

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras savo valdybos posėdyje Dirvai remti paskyrė auką 10 dol. Ačiū.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
or
1ST CLASS SKILLED
Automatic screw machine set up men
on New Britain & Brown & Sharp.
Must be able to set up work from
blue prints & close tolerance.
Paid holidays
Paid Insurance
Paid Vacations
Experience Necessary
MACHINE TOOLS SPECIALTIES
1516 Southeast 39th St.
Oklahoma City, Okla. 73149
(405) 631-3628 (29-35)

Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjungos krašto valdybos nariai susirinkę Philadelphijoje pirmajam valdybos posėdžiui, kovo 23 d. Sėdi iš kairės: J. Vaičiulaitytė, V. Maciūnas, R. Vaitkutė, R. Buivytė. Stovi iš kairės: J. Vainius, A. Norvila, A. Dambriūnas, J. Mykolas (svečias), M. Dambriūnaitė, G. Buivys, A. Vaskys, V. Vilimas (svečias). Nuotraukoje trūksta valdybos narių: R. Sakadolskio, I. Laučkaitės, K. Romanauko.

Jaunimas ir organizacijos

Dažnai spaudoj skaitome užuomenų jaunuomenės kul-

tūrinimo reikalu. Girdi, jaunimą reikia labiau suaktyvinti ne tik kultūriname gyvenime, bet ir lietuviybės ugdyme. Be to, dažnai kaltinami tėvai dėl jaunimo nedalyvavimo lietuviškoje veikloje. Tačiau iš tokių pasisakymų nereikėtų daryti galutinių išvadų.

Jaunimo kultūrėjimą išsivijoje trukdo įvairios ydos, blogi jaunų žmonių papročiai, kuriais jaunuoliai greit persiima ir kartais juose paskęsta. Norint sėkmingai kultūrėti, skaidrinti jaunuolių sielas, plėsti visuomeninį akiratį, pirmiausia reikia stengtis visokio blogio piktžolės su šaknimis iš jaunimo sielų išrauti. Tai įvykdyti yra nelengva. Tačiau malonu pažymėti, kad jau

yra daug puikių ir veiklių jaunuolių.

Siekiant kilnumo jaunimui talkon ateina organizacija, kuriai rūpi jaunuolių išugdyti doru ir kultūringu žmogumi, geru susipratusių mūsų tautos vaiku. Todėl jaunimas turi būti organizuotas. Jis privalo priklausyti jaunimo organizacijom pagal savo pasaulėžiūrą.

Tačiau neužtenka tik prisirašyti organizacijos nariu. Pats prisirašymas jaunuolio nesukultūrina. Klaidinga būtų manyti, kad įsirašymas į narius jau viską atlieka ir pelno garbingo jaunuolio vardą. Įsirašymas organizacijon tik parodo jaunuolio norą lavintis, kultūrėti, ugdyti savo asmenybę, plėsti ir gilinti tautinį lietuvišką susipratimą. Čia, organizacijoj, jie randa patogias sąlygas šiem savo noram vykdyti, kultūringai bendrauti su kitais, daugiau patyrisiais nariais. Tokie bendravimai ugdo jaunuolio sieloje kilniusius jausmus, slopina blogus įpročius arba neleidžia jiems jaunuolio širdin įsiveržti. Todėl reikia teisingai suprasti įstojimo į organizaciją prasmę. Kas įsirašo vedamas kitokių norų bei klaidingų minčių, tam organizacija negalės suteikti to, ką ji turėtų suteikti. Reikia atminti tai, kad vien gražių norų neužtenka. Reikia ir pasiryžimo ir ištvermės tiem noram vykdyti. Tai atsimintina, kad įstojęs organizacijon jaunuolis tampa tam tikros šeimos nariu. Jis neša atsakomybę už tos šeimos darnų gyvenimą, jos vardą ir garbę.

Būnant organizacijoje negana tik vykdyti vadovybės nurodymus. Reikia visiem nariam rodyti savo sumanumo, iniciatyvos. Tada organizacija pajėgs daugiau nu-

LIETUVIŲ JAUNIMO S-GOS KRAŠTO VALDYBA

1973 m. gruodžio 28-31 dienomis Clevelande sušauktas jaunimo suvažiavimas, vykdant II Pasaulio Jaunimo Kongreso nutarimus, įsteigė Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjungą. Taip pat suvažiavimas išrinko Vytautą Maciūną pirmuoju ALJS krašto valdybos pirmininku.

Kovo 23 d. Philadelphijoje įvyko pirmasis šios valdybos posėdis. Ruošdamiesi sukonkreinti jaunimo įnašą lietuvių politinėm veiklom, ALJS krašto valdyba buvo pakvietusi JAV LB krašto valdybos visuomeninių reikalų darbuotojus, vicepirmininkus A. Zerr (Mačiulaitytė), A. Gečį ir R. Česonį, kurie pristatė lietuvių visuomeninę veiklą ir pateikė konkrečius veiklos pasiūlymus.

Tačiau tautinis sąmonin-gumas yra ir intymiai susijęs su tautos kultūra. Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjungos krašto valdyba pasiryžo sudaryti sąlygas, kad jaunesni menininkai, muzikai ir kt. galėtų padaryti ryškesnį įnašą į lietuvių kultūrą tuo išlaikydami jo tęstinumą.

Dabartinė ALJS krašto valdyba sudaro:

Pirm. Vytas Maciūnas, vicepirmininkai Gintaras Buivys, Antanas Dambriūnas, Algis Norvila, Jonas Vainius, sekr. Joana Vaičiulaitytė, išd. Arūnas Vaskys, inf. vad. Marytė Dambriūnaitė, nariai — Ramunė Buivytė, Izabelė Laučkaitė, Kazys Romanaukas, Romas Sakadolskis, Rusnė Vaitkutė.

dirbti, o pats darbas bus įdomesnis ir našesnis. Darbas jaunuolių dar labiau priša prie organizacijos, paskatina labiau lavintis, dirbti, ugdyti drąsą ir pasitikėjimą savimi.

Tiesa, kartais būna ir nepasisekimų, bet tie nepasisekimai neturi priblokšti, kliūtis nugramzdinti į nusiiminimą. Priešingai — kliūtys turi kelti jaunuolio pasiryžimą jas nugalėti.

Jaunimas įpratęs vieningai veikti organizacijos ratelį, mokės ir sugebės vieningai dirbti, visos tautos dirvonuose. O visgi tos vienybės jaunimui išsivijoje neretai stinga. Žinoma, kad tik vieninga tauta gali sėkmingai kovoti su kliūtimis, todėl ir jaunimas turi būti organizuotas, nes jo rankose lietuvių tautos ateitis.

J. Miškinis

KARNEVILIO VARPAI...

(Atkelta iš 5 psl.)

kaimiečiai ir kaimietės plet kininkai... Kornevilio užbur-tas dvaras... Varpų skambėjimas. Maišosi jūreiviai, tarnai, tarnaitės, vežėjai, kaimiečiai ir miesčionys. Intriga gyva, sužavinti... Visa tai repeticijoje su dideliu pastabumu, tikslumu rikiuoja i operetės slinkti pats maestro Kazys Steponavičius.

Solistų sąstata: Albertas Snarskis, Eleonora Zapolienė, Dalia Kučėnienė, Algirdas Brazis, Viktoras Mielulis, Valentinas Liorentas, Julius Panka, Vaclovas Snarskis, Stasys Stasiūnas, Rimantas Bužėnas. O, va, kokios puikios kaimietės — Asta Snarskienė, Birutė Naureckaitė, Mary Banky, Laima Naureckaitė. Operetėje pasirodys ir Lietuvos Vyčių šokėjai.

Su didele meile ir užsidegimu dirigentui ir režisieriui talkina jo gyvenimo palydovė, simpatingoji A. Steponavičienė, kuri tarytum, dalį šio ir kitų pastatymų rūpesčio prisiima sau, visur skubėdama, visur padėdama, taip pat nei akimirkai neišleisdama ir savo šeimos rūpesčių.

Chicago's lietuvių choro 'Pirmyn' brandus amžius. Nuskubėjo daug gražių kūrybinių metų ir dienų. Jis atidavė mūsų kultūriniam gyvenimui didelę duoklę. Nepavargo ir po daugelio metų. Jis energingas ir veržlus. Su didleiu užsidegimu ruošiasi 'Kornevilio varpams', kurių skambėjimas neš džiaugsmą ne tik iš tremties į savo dvarą sugrįžusiam grafiui Henrikui, bet ir 'Pirmyn' choro kolektyvui.

Gi operetė 'Kornevilio varpai' buvo viena iš populiariausių nepriklausomoje Lietuvoje. Ji buvo pastatyta net 69 kartus. Jos su dideliu dėmesiu laukia ir Chicago's lietuvių.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

TAUPYKITE DABAR

SANTAUPOS, PADĖTOS
IKI 10 DIENOS MĖNESIO.
NES NUOŠIMČIUS NUO
MĖNESIO PIRMOS.

WE PAY HIGHEST RATES:
7 1/4% — 4 yr. Certificates (Min. \$10,000)
6 1/4% — yr. Certificates (Min. \$1,000.00)

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
TOOL ROOM CUTTER
GRINDERS
Must have good mechanical aptitude.
For 1st AND 2nd SHIFT
CARLTON MACHINE
TOOL CO.
3000 SPRING GROVE AVE.
(Camp Washington Area)
CINCINNATI, OHIO 45225
An Equal Opportunity Employer (28-32)

BEGINNERS
Light factory work.
2nd Shift
Call 216-942-8060
Between 10 a.m. and noon only.
(26-32)

WANTED EXPERIENCED
EXTRUDER OPERATORS
AND
BLOWN POLY OPERATORS.
Steady work. Fringe benefits. Hourly
rate based on qualifications.
Apply to ROGER BACON
GREAT PLAINS BAG CORP.
P. O. Box 668
New Philadelphia, Ohio 44663
216-364-7711
An Equal Opportunity Employer (29-38)

Detroito studentų oktetas 'Vakaro garsai' išpildys dainų programą Philadelphijoje balandžio 20 d. ir Washington D.C. gegužės 11 d. Nuotraukoje 'Vakaro garsai' nariai. Iš kairės: Robertas Selenis, Edmundas Kasputis, Antanas Paškus, Kastytis Karvelis, Linas Mikulionis, Vitas Sirgedas, Rimas Kasputis ir Algirdas Skrebutėnas.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Čiurlionio ansamblis su penkiom dainom dalyvaus gegužės 3 d. 8 v. v. Severance Hall ruošiamame tautybų "An evening of singing nations". Be čiurlioniečių dar dalyvaus programos atlikime kroatų Tamburitza orkestras, vokiečių jaunimo choras, ukrainiečių "Dniepro" choras, rusų choras ir vokiečių vyrų choras. Bilietus iš anksto galima užsisakyti Severance Hall, tel. 231-1111. Kaina nuo 5 iki 3 dol.

KODĖL TU NEBUVAI PARTIZANAS?

Kur tu buvai tada, kai laisvės varpas visus šaukė kovon? Šie ir kiti klausimai kyla prisiminus 1941 metų sukilimą Lietuvoje.

Jau praėjo 33 metai, bet brolių partizanų ryžtas — "... laisvės idealą perkelti iš vienos dienos į kitą" — gyvas mumyse. Gyvas dainose, gyvas rašytojų kūrinuose.

Ir kaip tik š. m. gegužės mėn. 4 d. Naujos parapijos salėje, rašytojo A. Kairio

GRANDINĖLĖ ŠOKA

BALANDŽIO 28 d. SEKMADIENIS 5.00 P. CUY COMMUNITY COLLEGE THEATRE CLEVELAND

Programoje: lietuvių liaudies dainos — atlieka ALDONA STEMPUŽIENĖ ir Linas Stempužis, senoviniai stilizuoti mūsų šokiai (Gaidys, Varkijietis, Siaudėlė ir eilė kitų) — šoka Grandinėlės šokėjai ir jaunoji grupė, groja sceninių šokių kapela, filmas — ištrauka iš Grandinėlės viešnagės Los Angeles. Bilietai pas šokėjus, jų tėvus, A.L. Sagius: 442-8674. Koncerto dieną teatre bilietai nebus parduavinėjami. Nuotraukoje Grandinėlės šokėja D. Palubinskaitė.

drama "Žmogus ir tiltas" mums pristatys vieną epizodą iš kovų, kur "... broliai ėjo į mirtį — kartu į gyvenimą".

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

virėty. Sudarant testamentą nereikėtų užmiršti ir tautinių reikalų.

LB Clevelando apylinkė, pasitarusi su lietuviais teivininkais, skelbia gegužės mėnesį — testamentų sudarymu mėnesiu. Lietuviai advokatai sutiko duoti specialias nuolaidas tiems, kurie laike gegužės mėnesio sudarys, ar sutars sudaryti, testamentus.

Tat naudokitės proga ir nedelskite sudaryti testamentus. Skambinkite pasirinktam advokatui ir susitarkite dėl laiko.

Bronius Gražulis, LB Clevelando Apyl. vald. vicepirmininkas ekonominiams reikalams.

CLEVELANDIEČIŲ AUKOS LIETUVOS LAISVINIMO REIKALAMS

Papildomas sąrašas — iki 1974 m. balandžio 15 d. ALTai aukėjo:

\$20.00: A. ir J. Juozaičiai.

Po \$10.00: M. Aukštuolis, dr. V. Gruzdis, Alf. Karkliūnas, A. Kavaliūnas, J. Kazėnas, J. Kizevičius, V. Krivickas, D. ir M. Pautieniai (Columbus, O.), P. Tamulionis.

\$5.56: K. ir A. Atkočiai.

Po \$5.00: J. Cijunskas, V. Cijunskas, Ant. Vedegys, M. Venclauskas, J. Zygas.

1974 m. Amerikos Lietuvių Tarybai surinkta — \$2,767.56 ir \$30.00 kitoms organizacijoms. Dėkojame visiems aukotojams.

**ALT Clevelando
Skyriaus Valdyba**

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

• **Perkant, ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

KUSAN INC.
Plastic Products Manufacturers
INJECTION MOLDING SUPERVISORS
for 3-11 & 11 to 7 shift.
3 years minimum of supervisory injection molding experience. Excellent working conditions, fringe benefits, good wages. Interested persons apply to personnel dept. at
KUSAN INC.
666 Massman Dr.
Nashville, Tenn. 37210
615-889-2744
An Equal Opportunity Employer (26-33)

PORTA-TOOLS NEEDS JOURNEYMEN MACHINISTS

Must be able to set up work from blue prints and close tolerance. Porta-Tools, Houston's No. 1 out patch growth company, needs all-around production Machinists. Top area wages, paid benefits, plenty of overtime, and an opportunity to grow with a growing company.

For information call collect if you are qualified,
713-4624333, C. R. Sherer,
5121 Steadmont,
Houston, Texas 77040.
Porta-Tools is:

An Equal Opportunity Employer (26-34)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

**TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS**

Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DAUGIAU DĖMESIO LIETUVIŠKAI SPAUDAI

Australijoje išeinantis laikraštis Mūsų Pastogė š. m. sausio 21 d. numery, atspausdino vedamąjį, kuriame išdėstytos mintys tinka visai išeivijos spaudai.

"Visi nešame vienodą atsakomybę prieš istoriją ir prieš Dievą už lietuvių tautos išlikimą ir ateitį. Didelė yra tautinė pareiga palaikyti lietuvišką spaudą. Spauda mums yra ne tik komunikacijos priemonė, veiklos akstinas, kultūrinio gyvenimo veidrodis, bet ir apskritai tautinės gyvybės šaltinis. Būdami atskirti ilgą laiką nuo savo tautos kamieno, jokio kito taip reikšmingo tautinės gyvybės puoselėtojo neturime, kaip tik lietuvišką spaudą. Spaudoje reiškiamos visos mūsų politinės ir kultūrinės problemos, tik skaitydami lietuvišką spaudą galime išlikti gyvi ir jautrūs savo tautos reikalams.

Tautinės spaudos sąlygos kas kartą blogėja ir verčia mus rimčiau susirūpinti jos išlaikymu: iš vienos pusės, prenumeratoriai mažėja, iš kitos — kainos kyla. Kalbant apie savo reikalus, tenka pasakyti, kad nuo naujų metų ofseto spaustuvė pakėlė 35% kainas. Žinome, kad visos kainos kyla, tiek medžiagos, tiek ir darbo, kas verčia kelti laikraščių prenumeratoros kainą, bet lietuviški laikraščiai visi to vengia daryti ir laikosi iki paskutinių. Visi mūsų spaudos darbininkai, pradedant redaktorais ir baigiant bendradarbiais, aukojasi spaudos labui, jie šiandien atstoja karius savanorius, kovojančius už tautos gyvybę ir Lietuvos laisvę. Turime gerą kadrą ir skaitytojų, kurie ne tik reguliariai ir tvarkingai apsimoka prenumeratorą, bet paremia ir vienu ir kitu doliu įvairiomis progomis, ar tai siūsdami prenumeratoros mokestį ar da lyvaudami spaudos baliuose. Be jų pagalbos laikraščiai neišsiverstų. Tai bendras sutelktinis darbas, kuris ir išlaiko mūsų spaudą.

Bet kokie iškylanti sunkumai turi būti nugalėti. Ar mes juos spręsimė vienaip ar kitaip, iš jūsų laukiamo atviros širdies, gilaus reikalo supratimo ir pagalbos. Mūsų laikraštis nėra komercinis ir mes negalime jį komerciniais pagrindais tvarkyti, nes tuoj pat turėtume užsidaryti, jis yra daugiau kaip ideologinis ir idealistinis, jis yra mums gyvybinis, ir todėl mes jį turime išlaikyti.

Kaip kadaise mūsų tautą prikėlė gyvenimui knygnešiai, taip šiandien mūsų gyvybę turi palaikyti lietuviška spauda. Aukos dvasia pažadino knygnešius ir įkvė-

pė drąsos, taip ir dabar toji pati aukos dvasia veikia mūsų tarpe ir mes jau 30 metų jos įkvėpti gyvename lietuviškoje ir kuriame lietuvišką ateitį savo vaikams. Kad ir kaip būtų sunku — ištersime, jei žinosime, kad reikia, kad prasminga, kad toks yra mūsų gyvenimo pašaukimas — būti lietuvišiais".

(Mūsų Pastogė Nr. 21.)

SPAUDOS GALIA

Knyga visais laikais buvo žmogaus kultūrinio gyvenimo didžioji apraish. Atrodė, kad radio ir televizija sumažins knygos reikšmę, bet taip neįvyko. Ši moderni komunikacija nepakeitė knygos, o taip pat neišstūmė nė laikraščių iš rankos. Spausdintas žodis liko ir toliau pirmaujantis žmogaus kultūriniam pasireiškime.

Mokykla pirmiausia išmoko vaikus skaityti ir rašyti. Tai yra pirmieji žingsniai į kultūrinį gyvenimą. Šiai mokslo pradžiai nieks dar jokių kitokių būdų nesurado ir nesuras. Tai pasako, kad knyga liks visais žmogaus gyvenimo amžiais jo vadovu. Be knygos negalėtų progresuoti joks mokslas. Žmogus nepajėgė viską atsiminti, o tuo labiau nepajėgė viską perduoti kitoms kartoms. Taip knyga lieka viso žmogaus mokslo ir kultūrinio gyvenimo sandėliu.

Atmintini mums yra spaudos draudimo laikai. Rusų caras, užėmęs kraštą, norėjo mus nutautinti. Jis uždraudė lietuvišką spaudą. Žmonės slapta spausdino knygas ir jas platino. Šiandien komunistai nori išnaukinti religiją ir užtai neleisti spausdinti jokio religinio laikraščio, jokios knygos. Tai nauji spaudos draudimo laikai. Komunistinė propaganda jie siunčia net veltui. Jie žino, kad spauda greit apkeliauja žmones ir padaro savo įtaką. Hitleris taip pat naikino visas knygas, kurios jo tvarkai buvo nepalankios. Tik užėmęs Austriją, jis pirmoje vietoje įsakė sudeginti Spenglerio raštus.

Vakaru pasaulyje tokio spaudos draudimo nėra. Čia yra laisvė ir gerai, ir blogai spaudai. Komunistai šia spaudos laisvę naudoja. Jie veltui bruka savo propagandą, o taip pat siunčia savo agentus į laikraščių redakcijas, knygų leidyklas. Stebimės, kodėl pasaulio spauda mažai rašo apie komunistų suktybes. Kaip ki taip gali būti, jei komunistai supranta spaudos vertę ir visais būdais dėl jos kovoja, o mes visai dėl to nesiįdauiname. Taip jie per spaudą sugeba nuteikti žmones ir pasiekti naujų laimėjimų.

Čia tik vienas pavyzdys, kaip spauda panaudojama politiniams laimėjimui. Tačiau pagrindinis spaudos tikslas yra ne politinis, bet kultūrinis — mokslinis. Ir čia mes per pirštus žiūrime į spaudą. Juk kiek dar rasime šeimų, kurių namuose nėra jokios knygos, jokio laikraščio, nebent, jei vaikai eina į mokyklą, tai dar mėtosi koks vadovėlis. Taip atrodo, kad veltui tokie žmonės mokėsi skaityti. Paklausk jų, kodėl laikraščio neskaito, tai iškart pasakys, kad žinias jie girdi televizijoje, o lietuviškas gyvenimas jiems neįdomu. Taip iškart ir pamatai, kokių kelių žmogus yra nuėjęs be spaudos.

"Tėviškės Aidai" Nr. 31

UŽPRENUMERUOKITE
DIRVĄ
SAVO DRAUGAMS

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus. Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★
Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★
Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5 1/4%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6 1/2% — 7 1/2%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI
APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★
Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

ISRINKTA SLA PILDOMOJI TARYBA

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomosios Tarybos rinkimuose, kurie vyko kovo mėn., balsų skaičiavimo komisijai (Bajerčius, Prekerienė ir Bajorienė) suskaičius balsavimo duomenis, rasta kad į naują Pildomąją Tarybą išrinkti: prezidentu P. P. Dargis, viceprezidentu A. Chaplikas, sekretore G. Meiliūnienė, išdininke E. Mikužiūtė, išdo glob. K. Austin-Aukštikalnienė ir J. Mileriūtė, daktaru kvotėju dr. D. Degešys.

• Inž. Antanas Mažeika, Vilties draugijos vicepirmininkas ir ALT S-gos Los Angeles skyriaus pirmininkas, balandžio 7 d. Los Angeles Tautiniuose Namuose buvo pagerbtas gimtadienio proga. Pagerbimo organizatorė buvo Stella Batkienė, kuriai talkino Sofija Vaitekienė ir Adelė Nausėdienė.

Dalyvavo daug svečių. Sukaktuvininką, kuris yra aktyvus visuomenininkas Los Angeles lietuvių kolonijoje sveikino: dr. P. Pamataitis, inž. V. Čekanauskas, dr. M. Devenis, A. Devenienė, E. Balceris, V. Gilyš, B. Dūda, K. Januta, A. Skirius, J. Raibys, J. Petronis, Mulokas, Raštu sveikino garbės gen. konsulas dr. J. Bielskis ir kt.

NAUJAI IŠLEISTOS BRONIAUS BUDRIŪNO SOLO DAINOS

Penkios arijos ir duetas iš operetės "Sidabrinė Diena" (žodžiai Anatolijaus Kairio): 1. Prisimenu, 2. Viltie, kur tu?, 3. Pats gražiausias, 4. Aš jaunas vėl, 5. Kažkur toli, toli, 6. Aukšiniai lapai. Šio rinkinio išleidimą finansavo: Dr. Zigmas Brinkis, Vincas Dovydaitis, Gasparas Kazlauskas, dr. Zigmas Kungys, Leonas Oksas ir Detroito Ateitininkai Sendaragiai. Kaina \$3.00. Ir 7. Mano meilė (žodžiai Danutės Mitkienės). Kaina \$1.00.

Šias dainas išleido B. Budriūno K. L. Fondas, 2620 Griffith Park Blvd., Los Angeles, Ca. 90039.

• Elenos Juciūtės knyga "PĖDOS MIRTIES ZONAJE", apie septynerių metų pergyvenimus bolševikų Sibiro kalėjimuose, atiduota spaudai. Leidžia Simo Kudirkos šaulių kuopa New Yorke.

• Jungt. Amerikos Valstybių atstovybė prie Jungtinių Tautų yra susidomėjusi žmogaus teisių pažeidimo ir religijos diskriminacijos klausimu Lietuvoje ir kreipėsi į UBA-BATUNO įstai-gą dėl papildomų dviejų egzempliorių "The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania — A Report for 1973", kurį išleido JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba. Pasiuntinybė taipgi paprašė, kad ateity panašios medžiagos būtų prisiunčiama bent po tris egzempliorius.

• Balso Chicago apskrities valdyba globos Balso direktorių suvažiavimą balandžio mėn. 27 d. Chicagoje. Suvažiavimo pradžia 10 val. ryte. Vieta — Chicago Savings and Loan Association, 6245 So. Western Ave., Chicago, Illinois.

Šis Balso direktorių suvažiavimas yra pirmasis po specialaus seimo įvykusio praėjusių metų lapkričio mėn. pradžioje Clevelande.

• Prel. dr. Juozas Končius, ilgus metus buvęs Balso pirmininku ir dabartinis garbės pirmininkas, nuolatiniai gyvenęs Romoje, atvyksta į Chicago dalyvauti Balso direktorių suvažiavime.

Prel. J. Končius nors ir būdamas toli nuo Amerikos domisi Balso veikla ir palaiko laiškais ryšius su centro valdyba.

• Ekskursijai į Australiją jau susidarė pakankamas skaičius ekskursantų ir ekskursija tikrai įvyks. Tačiau registracija dar tebetęsia. Registruotis prašome pas Bronių Nainį, 6804 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 312-776-4028.

• Zaire (buv. Belgų Kongo) atstovybė prie Jungtinių Tautų, gavusi UBA-BATUNO memorandumą su Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos vertimais į anglų kalbą, kreipėsi į BATUNO įstaigą su prašymu prisiųsti tos kronikos vertimus į prancūzų kalbą, nes tai palengvintų jo krašto vyriausybei sklandžiau ir nuodugniau susipažinti bei išstudijuoti religijos diskriminacijos klausimą Lietuvoje dėl akcijos Jungtinėse Tautose. Deja, BATUNas buvo priverstas atsakyti, kad šie leidiniai kol kas prancūzų kalba nėra išleisti. Tokių kraštų pasaulio,

A. A. E. ŽAGARSKIENEI ir V. MATULEVIČIUI

mirus, VYTUI ir RITAI MATAMS, J. ŽAGARSKUI, J. MATULEVIČIENEI ir jų šeimoms reiškiu nuoširdžią užuojautą

Petras Kudukis

A. A. VINCENTUI MATULEVIČIUI

mirus, žmoną JUZEFA, dukrą REGINĄ, sūnus VYTAUTĄ, PETRĄ, ALGĮ, marčią RITĄ seseris ONĄ ŽYGIENĘ ir JADVYGĄ IGNATAVIČIENĘ su šeimomis nuoširdžiausia užuojauta reiškiamė

Konstancija, Juozas ir Vytautas
šlapeliai
Ona, Juozas ir Antanas
kalvaičiai

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS NEW YORKE

Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos 100 metų gimimo ir 30 metų mirties sukakčių minėjimas įvyks š. m. gegužės 12 dieną, sekmadienį.

Pianistas Antanas Smetona

11 val. ryto bus iškilmingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje, 259 North 5th Street, Brooklyne.

MINĖJIMAS-AKADEMIJA įvyks 4 val. p. p. Kultūros židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyne Paskaitą skaitys dr. Antanas Butkus iš Clevelando Meninę dalį atliks: pianistas Antanas Smetona ir solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson, akompanuojant muz. A. Prižgintui Po programos kavutė. Įėjimo auka 5 dol. Studentams 2 dol. Vaikams iki 12 m. nemokamai.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

Rengimo Komitetas

Solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson

NEW YORKAS RUOŠIASI SPORTO ŠVENTEI

Eilė metų atgal New Yorkas buvo viena iš stipriausių lietuviškojo sporto tvirtovių Šiaurės Amerikoje. Suvažiavę Amerikon, dar Lietuvoje ir vėliau Vokietijos stovyklose žaidę sportininkai, sudarė gyvą sportinės veiklos branduolį. Ypač klestėjo futbolas ir krepšinis. Futbole lietuviai vyravo vokiečių aukštosios lygos eilėse, o Brooklyno LAK buvo Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio meistris 1955 ir 1957 metais. Reiškėsi tada ir moterų krepšinis, o lengvoje atletikoje irgi netrūko talentų. Žaidynės vykdavo Brooklyno aikštėse ir salėse ir tik vėliau, lietuviams naujakuriams keliantis į erdvesnius kvartalus, pajudėjo ir sporto varžybos ton pačion kryptin. Šitoks 'persikraustymas' tačiau atnešė žalos ne tik New Yorko lietuvių visuomenei, bet ir sportinei veiklai. 'Veteranams' traukiantis iš aktyvios veiklos, pasijuto stoka prieauglio. Išsibarstęs po užmiesčius ir po įvairias mokyklas, lietuvių jaunimas nebeturėjo sąlygų susiburti ir sportuoti kartu vienam vi-

ly, kurių valstybinė kalba yra prancūzų, priskaitoma iki 30.

• Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybė pereiniais metais išleido Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos No. 4 vertimą į anglų kalbą. Šiuo metu išleido tos kronikos vertimus No. 5 ir 6. Paskleidimui tos kronikos Jungtinėse Tautose Kunigų Vienybė paskyrė UBA-BATUNui po 175 egz. be jokio užmokesčio.

• Jonas Doba, gyv. East Hampton, N. Y., įvertindamas UBA-BATUNO veiklą Jungtinėse Tautose, prisiuntė BATUNui stambia \$200.00 auką. Savo laišku tyj jis rašo: "Tęskite tą svarbų darbą. Aš esu 86 metų ir dar tikiuosi sulaukti Laisvos Lietuvos".

AUTOMATIC SCREW MACHINE

Experienced setup man and operator Plant location in Windsor, Canada area. Should be thoroughly experienced in multiples. Estimate knowledge valuable but not necessary. Opportunity for man with good work record and references to join a fast growing organization. Your future is limited by your ability.

SEND REPLIES TO OR PHONE:
HAMILTON-PAX,
3745 N. Kedzie, Chicago, Ill.
312-588-0577 (32-38)

nete. Paskutinių kelių metų laikotarpyje, atsikėlus iš Toronto energingam vadovui Pranui Gvildžiui ir persiorganizavus lietuvių Atletų Klubui, imtasi priemonių pagyvinti sportinę veiklą ir patraukti jauną prieauglį ir labiau populiariams krepšinio, tinklinio ir stalo teniso šakas. Dėl to, žinoma, nukentėjo lietuvių futbolas, bet vadovų trūkumas gal net daugiau prisidėjo prie futbolo nuostolių.

ŠALFAS Sąjungos Rytų Sporto Apygardos vadovas Pr. Gvildys tuo tarpu nedavė niekam 'snausti' ir, organizuodamas tarpmiestines bei apygardines žaidynes, užaugino naują jaunų sportininkų būrį. Jaunas krepšinio atžalynas pradėjo skinti pergales ir platesnėse Clevelando, Elizabetho ir Detroito žaidynėse. Atėjo todėl laikas New Yorkui vėl suorganizuoti Šiaurės Amerikos lietuvių pirmenybes. Jos įvyksta balandžio mėn. 27-28 dienomis. Žaidynes rengia Rytų Sporto Apygarda, o šeimininkų ir vykdytojų rolę apsiima Lietuvių Atletų Klubas. Pradžią — balandžio 27 (šeštadienį), 9 val. ryto. Sportininkai raginami atvykti jau iš vakaro ir registruotis Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd. Brooklyne. Židiny registraciją vyks penktadienio vakare nuo 6 iki 12 val. nakties ir šeštadienį nuo 7 val. ryto. Užsiregistravusiems bus įteikti dalyvių bilietai, sporto salių planas, varžybų tvarkaraštis ir kitos informacijos. Atvykstantieji penktadienio vakare ir anks ti šeštadienio rytą, reikalui esant, gali kreiptis į Kultūros Židinį šiuo telefonu: 846-9645. Taip pat Žaidynių reikalais galima kreiptis į Pr. Gvildį, 356-7871, I. Gasiliūną, 523-2722, V. Steponį, 441-7087 ir Alg. Šilbajorį 846-7636. Dėl nakvynių viešbučiuose ir transportacijos iš aerodromų reikalais iš anksto kreiptis pas R. Kezį, 894-1288 arba 769-3300. Skambinant iš kitų miestų, šių visų telefonų 'code no.' yra 212.

ŠEŠTADIENĮ bus stalo tenisas, šachmatai ir dalis jaunių krepšinio nuo 9 val. ryto vyks Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyne. Kita dalis krepšinio — YMCA salėje, 570 Jamaica Ave., tuoj pat K. Židinio pakalnėje. Vyrų A krepšinis vyks Gate of Heaven mokyklos salėje, 105 St. tarp 101 ir 103 Avė., Ozone Park. Kita dalis vyrų ir mo-

terų krepšinio ir visos tinklinio rungtynės vyks John Adams gimnazijoje, tarp 101 ir 103 St., ant Rockaway Blvd., taip pat Ozone Parke, tik trys blokai nuo Gate of Heaven mokyklos.

Šeštadienį, 8 val. vakare, Kultūros Židinyje įvyks sportininkų susipažinimo vakarienė ir šokiai. Sportininkai ir žiūrovai kviečiami dalyvauti.

SEKMADIENĮ rungtynės prasidės vėl 9 val. ryto visose anksčiau paminėtose salėse. Jaunių A ir vyrų A klasės krepšinio finalai įvyks Gate of Heaven mokykloje. Tikimasi stiprių pajėgų iš Bostono ir ypač iš Chicagos vietovių. New Yorkas šiemet su naujomis jėgomis taip pat dalyvaus vyrų A klasės krepšinio rungtynėse ir tikisi būti rimtu varžovu dėl krepšinio meistrerio titulo. Taurės, dovanos ir medaliai bus įteikti tuoj pasibaigus kiekvienam finaliniam rungtynėm. Medalius gaus visi pirmos ir antros vietos komandų žaidėjai; tuo būdu kiekvienas žaidėjas turės New Yorke iškovotų lai-

mėjimų prisiminimą. Medalių išlaidoms padengti yra vedamas aukų vajas. Norintieji prisidėti, kviečiami kreiptis į Igną Gasiliūną, 523-2722 arba dr. Mariją Žukauskienę, 296-5907. Visose žaidynių salėse per abi dienas veiks užkandinės, kad sportininkai ir žiūrovai galėtų tinkamai pasistiprinti. Smulkesnės žaidynių informacijos bus išsiuntinėtoms visiems užsiregistravusiems klubams. Tikimasi tarp 400 ir 500 dalyvių iš įvairių Š. Amerikos ir Kanados vietovių. Tai bus gražus lietuviško jaunimo saskrydis sportinės kovos ir varžybų dvasioje. New Yorkas laukia svečių ir tikisi gražių sportinio bendravimo rezultatų. Alg. Š.

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED CONSTRUCTION
HELP
DIRT FOREMAN
BRIDGE CARPENTER FOREMAN
AND
ESTIMATOR ENGINEER
Experienced in heavy sewer work
Permanent positions for qualified
men.
Apply, call or write
ROGER J. AU & SON INC.
P. O. Box 1488
Mansfield, Ohio 44901
419-329-3213 (26-32)

ISIDĖMETINAS IŠRADIMAS

Geriausio Amerikoje ir Europoje "JIB Hoarflege-Lotion" preparatas sulauko plaukų slinkimo, nekilno pleiskanės, pašalinė niežėjimo, plaukų skilimo, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralių plaukų spalvą. JIB vartodami nebusite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoje. JIB Medicine Lij. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1974 METAIS

Gautos 4 papildomos grupės. Skubėkite registruotis.

American Travel Service Biuras šiais metais yra suorganizavęs 10 grupinių kelionių į Lietuvą. Tai yra kelionių biuras, kuris pirmasis pradėjo organizuoti šias ekskursijas ir turi didelį patirtį šioje srityje. KIEKVIENĄ GRUPĘ LYDYS PATYRĘS KELIONIŲ PALYDOVAS.

VISOS GRUPĖS LIETUVOJE PRALEIS 5 DIENAS (1 dieną Kaune)

DATOS YRA SEKANČIOS:

BIRŽELIO MĖN. 11 D.	— CHICAGO —	UŽPILDYTA
BIRŽELIO MĖN. 17 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — UŽPILDYTA
BIRŽELIO MĖN. 27 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų
LIEPOS MĖN. 8 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — UŽPILDYTA
LIEPOS MĖN. 23 D.	— CHICAGO —	15 dienų
LIEPOS MĖN. 31 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų —
RUGPĖČIO MĖN. 4 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų —
RUGSEJO MĖN. 1 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų —
SPALIO MĖN. 2 D.	— CHICAGO —	NEW YORK — 15 dienų —

KELIONIŲ KAINOS BUS PASKELBTOS ARTIMOJE ATEITYJE.

Taipgi mūsų biuras organizuoja keliones į Havajus — vieną š. m. rugpjūčio mėnesį, kitą vasarą mėnesį 1975 m. Patariamai registruotis dabar.

DĖL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE ARBA RASYKITE:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787

Norintiems atkviesti gimines iš Lietuvos sudarome reikalingus išskaitinamus dokumentus. Taip pat teikiame informaciją kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame bilietus, parūpiname viza — be jokio papildomo mokesčio.